

Odkod težave v premeščanju delovne sile

Kakor v drugih republikah so tudi v Sloveniji gradbišča, ki jim pravimo prioritetna. Zakaj jim pravimo tako, nam povedo že njihova imena: hidrocentrale Vuzenica, Moste in Medvode, železarne Jesenice, Store in Guštanj. To so ključni objekti naše pelletke, ki jim gre prioriteta tako pri oskrbi z gradivom kakor z delovno silo. Z dograditvijo teh objektov bomo ustvarili osnovo za nadaljnjo porast naše temeljne industrije, zato da bomo lahko uspešno nadaljevali boj za socialistično preobrazbo domovine, zato da bomo lahko čimprej začeli hitreje graditi stanovanja, komunalne, kulturne, socialno-zdravstvene objekte itd.

Podobne besede, ki govore o upravičenosti prioritete navedenih gradbišč, slišimo zelo često. Ali pa je temu primerna tudi skrb zanje? Ali uživajo prioriteta glede delovne sile? Lahko rečemo, da ne, saj nam o tem dovolj prepričljivo govori dejstvo, da so do 14. 1. m. dobila šele 27% dodatne delovne sile, ki bi jo morala dobiti že v začetku meseca. Premeščanje delovne sile na prioritetna gradbišča gre torej prepočasno. Kaj je vzrok tega?

Pomanjkanje delovne sile je v gradbeništvu Slovenije največja ovira. Od leta 1947 do začetka letošnjega leta se je zmanjšalo število delavcev v gradbeništvu zaradi odтока v druge panoge za dobro polovico. Največ je odšlo s gradbišč nekvificiranih delavcev. Zdaj ima naše gradbeništvu prav toliko kvalificiranih kakor nekvificiranih delavcev. Pa še ta pieta delovna sila je zaposlena bolj pri raznih okrajnih podjetjih in na njihovih gradbiščih. To so namreč večinoma na pol proletarci, ki delajo na gradbiščih. Hkrati pa delajo tudi doma, kjer imajo nekaj zemlje. To je torej objektivna okoliščina, zaradi katere prav na gradbiščih ključnih objektov, to se pravi železarn in hidrocentral, najbolj primanjkuje delovne sile. Tako je bilo v začetku letošnjega leta na gradbiščih hidrocentrale Moste 47%, na gradbiščih jeseniške železarne 43%, v Storeh 48% in v Guštanju 51% planiranega števila delavcev.

Ker je treba zgraditev prioritetnih objektov vsakakor omogočiti, je sklenil operativni štab za investicijsko izgradnjo pri Gospodarskem svetu LRS, da mora prioritetnim objektom priskočiti na pomoč delovna sila z drugih, manj važnih gradbišč. Hkrati je bila za delovce na glavnih gradbiščih določena tudi terenska doklada. Tako bi morali v začetku tega meseca premestiti okrog 1200 delavcev.

Okrajni ljudski odbori pa se za premestitev večinoma niso dovolj resno zaveželi. Okraj Grosuplje bi moral n. pr. dati 50 delavcev, do 14. 1. m. pa jih je dal šele 7. Okraj Murska Sobota je od 116 planiranih dal šele enega. Okraj Tolmin — od 30 še nobenega. Celje — od 48 šele 22. Gorica — od 350 šele 84. Izjema je le okraj Poljčane, ki bi morali dati 64 delavcev, dal pa jih je že 79.

Pri tem se vprašamo: če je okraj Poljčane določeno število lahko celo presegel, kako da se o drugih okrajnih stvarih premakne z mirne točke? V Poljčanah se je za premestitev zavezal okrajni izvršni odbor, medtem ko o drugih okrajnih tega ne moremo trditi. Okraj Ilirska Bistrica je n. pr. sploh odklonil premestitev delavcev. Še vse prezele je pri nas samo govorjenja o prioriteta ključnih objektov, premalo pa razumevanja dejanske pomoči takrat, kadar je pomoč res potrebna. Ali je n. pr. okrajno podjetje »Zidgradec« v Gorici važnejše kakor gradbišče na Jesenicah? Gotovo da ni.

Nadaljevanje na 2. strani.

Ljudska PRAVICA

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE

Ljubljana, četrtek, 19. aprila 1951

STEVILKA 93. — LETO XII. — CENA 2 DINARJA.

Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Vlado Vodopivec
Uredništvo: Kopitarjeva ul. 6 — Uprava Kopitarjeva ul. 3 —
Telefon uredništva in uprave: 52-61 do 52-65 — Telefon narod-
niškega oddelka 90-30 — Telefon oglasnega oddelka 86-85 —
Številka ček. rač. 604 90321-0 — Mesečna naročnina 50 din —
Tisk tiskarne »Ljudske pravice« v Ljubljani Kopitarjeva ul. 6

Nov predlog zahodnih delegacij

Pariz, 18. aprila. Tri zahodne velesile so včeraj stavile nov predlog dnevnega reda za četverno konferenco. Sovjetski delegat je pri tem rezerviral svoje stališče in se omejil na nekaj splošnih pri-pomb. Novi kompromisni predlog dnevnega reda je stavljal v imenu zahodnih sil namestnik ameriškega zunanjega ministra Philip Jessup. Novi predlog se glasi:

1. Preiskovanje vzrokov in posledic sedanje mednarodne napetosti v Evropi, da bi se dejansko in trajno izboljšali od-nosi med Francijo, Veliko Britanijo, ZDA in Sovjetsko zvezo, vtevši vprašanja, ki se nanašajo na sedanjo raven oborože-vanja in oboroženih sil ter na ukrepe, ki jih bodo skupno predlagale štiri vele-sile zaradi mednarodnega nadzorstva ter zmanjšanja oboroževanja in oboroženih sil, demilitarizacije Nemčije, izpolnjevan-je obveznosti, ki izvirajo iz pogodb in sporazumov in odstranitve vojne nevar-nosti in strahu pred napadom.

2. Končna sklenitev pogodbe o uposta-
viti demokratične in neodvisne Avstrije,

Trije zahodni predstavniki menijo, da bi novo besedilo, ki vključuje tudi vprašanje Trsta, lahko kmalu privedlo do zaključka konference

3. problemi, ki se tičejo upostavitve nemške enotnosti in priprav za mirovno pogodbo z Nemčijo,
4. mirovne pogodbe z Romunijo, Bol-garijo in Madžarsko,
5. vprašanje Trsta.

V obrazložitvi najnovejšega predloga je Jessup opozoril na njegovo umerjenost kot na izraz prizadevanja zahodnih vele-sil, da bi se približale sovjetskemu pred-logu, iz česar se po njegovem mnenju najbolj zrcelja želja zahodnih sil, da se doseže sporazum in skliče četverna kon-ferenca.

Da bi dnevni red čim bolj ustrežal zahtevam, ki so bile navedene v doseda-njih razpravah, meni Jessup, da bi moral vsebovati tudi vprašanje mirovnih pog-ob z Madžarsko, Romunijo in Bolga-rijo kakor tudi vprašanje Trsta. Franco-

ski predstavnik Parodi, ki je podpiral dokazovanja ameriškega delegata, je iz-javil, da se novi zahodni predlog omejuje na nevtralnino in enostavno formulacijo, ki ničesar ne prejudicira in daje s samim tem popolno prostost dela štirim ministrom in jim prepušča popolno svobodo pobude, poudarjajoč, da je nov za-hodni predlog resen poskus, da se od-stranijo ovire med stališči zahodnih sil in ZSSR. Britanski delegat Davies je izrazil mnenje, da bi lahko ta predlog kmalu privedel do zaključka dela preli-minarne konference.

Sovjetski delegat Gromiko je odgo-ovoril zahodnim predstavnikom ter izjavil, da je zmanjšanje oboroževanja in vprašanje demilitarizacije Nemčije potisnjeno v ozadje tudi v najnovejšem zahodnem predlogu. Pripomnil je, da pomeni vklju-čitev vprašanja Trsta na dnevni red korak naprej. Gromiko je dalje dejal, da sovjetska delegacija ne more privoliti v formulo, po kateri bi se vprašanje Bolga-rije, Madžarske in Romunije obravna-valo kot posebno vprašanje. Na koncu je sovjetski predstavnik opozoril, da ni v predlogu niti besede o Atlantskem paktu in o ameriških prekmorskih oporiščih, katerih obravnavanje zahteva sovjetska delegacija. Gromiko pa si je pridržal pravico, da bo dal na prihodnjih sejah svoj dokončni odgovor na najnovejši predlog zahodnih velesil.

Prvomajski razglas tržaških razrednih sindikatov

Trst, 18. aprila (Tanjug) Izvršni odbor Zveze enotnih razrednih sindikatov STO je objavil prvomajski razglas, v katerem poziva tržaške delavce vseh strok in na-rodnosti, ki zares želijo mir in napredek, da obsedijo vsako vojnouhujskaško pro-pagando in vse tiste, ki bi radi skallili odnose med Slovenci in Italijani. Razglas poziva delavce, naj še bolj delajo za res-nično razredno sindikalno organizacijo.

Razglas pravi, da se morajo tržaški delavci boriti za zvišanje sedanjih nizkih mezd, da bodo ustrezale nastali draginji, da bo delavcem, invalidom in brezposel-nim zagotovljen življenjski minimum in da bodo prenehali vsi odpusti z dela. Vsa podjetja, ki služijo javnim koristim, je treba nacionalizirati in delavci morajo prevzeti nad njimi neposredno upravo. Sindikati naj zahtevajo, da se izdela na-črt za javna dela, pri čigar sestavi bi so-

delovali tudi zastopniki sindikalnih orga-nizacij. Razglas zahteva pomoč za trža-ške kmete, da bodo oni in njihove dru-žine zaščiteni pred konkurenco velikih proizvajalcev. Prav tako naj se omogoči udeležba delavcev pri upravi in razde-litvi gospodarske pomoči, ki jo dobiva angloameriška cona, da bodo ta sredstva zares porabljena za okrepitev tržaškega gospodarstva in zidavo stanovanj.

Razglas nato poziva delavce na boj za nacionalno enakopravnost, demokrati-zacijo upravnih odborov in volilnost con-skega sveta v coni A Svobodnega trža-škega ozemlja.

Razpis ministrstva za narodno obrambo

Beograd, 18. aprila. Ministristvo za na-rodno obrambo razpisuje sprejem gojen-cev v šole za aktivne letalske, pomorske, strojne pomorske, sanitetne in intendantske oficirje. Obenem je bil objavljen raz-pis tudi za slušatelje administrativno knjigovodstvenega tečaja in za vojaške študente medicinske fakultete.

Med šolanjem bo gojencem zagoto-vljena brezplačna oskrba in nabava učil-ter denarna nagrada.

2631 m dolg predor so prebili za hidrocentrulo pri Demir Kapiji

Makedonija bo dobila razen mogočnih elektran na planoti Mavrovo (v zahod-nem delu republike pri Gostivaru) še več manjših, vendar precej močnih hidrocen-tral, ki jih bodo zgradili v razdobju na-črtne elektrifikacije. Izkoristili bodo uspešno razmeroma skromne vodne sile, zakaj Makedonija nima večjih rek. Zato pa zahtevajo gradbena dela mnogo truda.

Ze pred tremi leti so začeli graditi tudi hidrocentrulo pri Demir Kapiji, v južnovzhodni Makedoniji (že blizu grške meje). Tam se Bošava in Došnica izli-vata v Vardar. Izkoristili bodo vodo raz-meroma majhne reke Došnice, ki pa ima precej velik padek. Delo je zelo ob-sežno in težavno. Te dni so dosegli ene-ga največjih uspehov: opravili so najte-žavnejše in največje delo — prebili so 2631 m dolg podzemeljski dovodni rov. Po njem bo voda pritokala v centrulo. Kopljejo pa še dva krajša rova.

Gradbena dela bodo morali končati letos. Hidrocentrale niso mogli zgraditi prej, ker niso bili pravočasno izdelani načrti, posamezne načrte pa so morali tudi med delom spreminjati.

Slab odpor kitajskih čet na Koreji

Sile Združenih narodov napredujejo proti Červonu

Tokio, 18. aprila. Reuter poroča, da sile Združenih narodov počasi napredu-jejo v Severni Koreji ter zadržujejo veči-noma na slab ali umerjen odpor. Vendar pa se nasprotnikove zaščitne čete na ne-katerih ozkih prostorih srdito upirajo, kar otežkoča napredovanje. Najodločneje se upirajo Kitajci in severni Korejci južo-zahodno od Jončona, da bi preprečili iz-gubo svoje glavne žile. Kakor poroča United Press, je močan pehotni odred s tanki prodiral 15 km proti severu v smeri Kumhvai ter zasedel mesto Cigjodong.

Poročila s fronte trdijo, da se Kitajci umikajo severovzhodno od Jongčona. Sile Združenih narodov napredujejo skozi to področje proti Červonu.

Ameriške veletrdnjave so tudi danes napadale letališča v Severni Koreji ter bombardirale skladišča in druge strateške točke v Severni Koreji. Piloti poročajo, da je minulo noč zelo padel promet s kam-ionij po severnokorejskih cestah. Kitajci prevažajo svoje čete po železnici.

V neki letalski borbi z ameriški letali na raketni pogon ter s prav takimi letali sovjetskega tipa »Mig 15« je bilo sestreljeno eno lovsko letalo, eno je bilo poškodovano, druga pa so se morala umakniti na svoja oporišča v Mandžuriji. Kakor poroča danes severnokorejsko poveljstvo, nadaljujejo Severni Korejci in Kitajci z boji na vseh delih fronte. Poro-čilo pravi, da so bila 15. aprila nad vzhodnim delom fronte sestreljena štiri letala Združenih narodov.

Po poročilu severnokorejskega štaba so angloameriške čete prodirle 15 km preko 38. vzporednika

Fenjang, 18. aprila (Tanjug). Agencija Tass prenaša včerajšnje poročilo štaba severnokorejskih sil, ki pravi, da so ame-riške in britanske čete pred nekaj dnevi prekorile 38. vzporednik in so sedaj 5—25 km znotraj severnokorejskega ozem-lja. Poročilo pripominja, da se severno-korejska armada v sodelovanju s kitaj-skimi prostovoljci na vseh delih bojišča srdito bori s sovražnikom, kateremu za-daja hude izgube v ljudeh in tehničen materialu. Severnokorejske enote so na zahodnem osekcu bojišča uničile 16. aprila 4 sovražna letala.

V Beogradu bodo dvignili potopljeni savski most

Beograd, 18. aprila. Podjetje za reše-vanje in dvigavanje potopljenih plovnih ob-jektov v Beogradu se je začelo priprav-ljati, da bo dvignilo potopljeni savski že-lezniški most.

Konec februarja je začela posadka ladje »Zlatibor« ugotavljati, kakšne so možnosti za dvig te nad 300 ton težke železne konstrukcije. Ladjska posadka, v kateri so v glavnem najbolj izkušeni potapljači podjetja, je ugotovila, da leži konstrukcija 16 m pod vodo.

Dela bo morda nekoliko ovirala tudi konstrukcija dveh že prej potopljenih mostov; prvi je bil potopljen leta 1914, drugi pa leta 1918. Ti dve konstrukciji bodo začeli dvigati prihodnje leto. Ko bodo dvignili konstrukcijo savskega že-lezniškega mostu in druge potopljene ob-jekte, bo plovba po Savi neovirana.

NOVI POVELJNIK JA NA STO STAMATOVIČ OBISKAL WINTERTONA

Trst, 18. aprila (Tanjug) Novi povelj-nik vojaške uprave JA na STO polkov-nik Miloš Stamatovič je danes obiskal poveljnika angloameriške vojaške uprave generala Johna Wintertona. Njun razgo-vor je trajal več kot eno uro.

SMRT PREDSEDNIKA PORTUGALSKE REPUBLIKE

Lisbona, 18. aprila. Kakor poroča Reuter, je danes umrl predsednik repu-blike Portugalske maršal Antonio Car-mona v starosti 81 let. Carmona je bil petkrat izvoljen za predsednika repu-blike.

STAVKE TEKSTILNIH DELAV-CEV V ŠPANIJI

Madrid, 18. aprila. Reuter poroča, da so se včeraj delavci tekstilnih tovarn v Terasi in Sabadellu pridružili stavki 1300 delavcev tekstilnih tovarn v Man-riki blizu Barcelone, ki stavkajo zaradi nizkih mezd že od prejšnje sobote. Last-niki tekstilnih tovarn se boje, da se ne bi te stavke razširile na tekstilno indu-strijo vse Španije.

ITALIJANSKI PARLAMENT ZA-VRNIL TOGLIATTIJEVE ZAHTEVE

Rim, 18. aprila. Italijanska skupščina je včeraj izglasovala zaupnico vladi. Ka-kor poroča AFP, je prišlo do glasovanja sprico zahteve Palmira Togliattija, naj bi vlada spremenila svojo zunanjo politiko in zapustila Atlantski pakt. Togliattijevo zahtevo so zavrnili s 308 proti 154 gla-sovom, 108 poslancev se je vzdržalo gla-sovanja.

Mac Arthur bo v četrtek poročal v Kongresu

Washington, 18. aprila. (Tanjug) V imenu ameriškega Kongresa je predse-dnik Predstavniškega doma Sam Reyburn poslal generalu Mac Arthurju uradno povabilo, da na skupni seji obeh zbornic Kongresa, v četrtek popoldne, pojasni svoje stališče o ameriški politiki na Dalj-nem vzhodu. Kakor poroča AFP, je bilo povabilo poslano Mac Arthurju po sklepu senata, da bo v četrtek skupna seja obeh zbornic ameriškega Kongresa.

Mac Arthur prispel v San Francisco

San Francisco, 18. aprila. United Press poroča, da je prispel general Mac Arthur po deveturni vožnji z letalom iz Honolulu v San Francisco. Po 14 letih se Mac Arthur prvič vrača z Daljnega vzhoda v ZDA. Na letališču so ga pozdravili kaht-fornijski guverner Warren, predsednik občine v San Franciscu Robinson in po-veljnik ameriške 6. armade Wedemeyer. Na polju od letališča do mesta je sprejela Mac Arthurja množica ljudi, ki mu je priredila manifestacijo.

Acheson o problemih Daljnega vzhoda

Washington, 18. aprila. UP poroča, da je zunanji minister ZDA Acheson včeraj izjavil na tiskovni konferenci, da odpo-klie generala Mac Arthurja ne bo odložil sklenitve mirovne pogodbe z Japonsko. ZDA in vse druge prizadete države; je dejal Acheson, so prežete z močno željo, da bi se mirovna pogodba z Japonsko čimprej sklenila.

Glede na vesti o nameravani sklenitvi pakta kolektivne varnosti pacifiških držav je Acheson dejal, da sedaj izde-lujejo osnutek sistema medsebojne obrambe, katere upostavitve sta zahtevali Avstralija in Nova Zelandija. Acheson ni hotel komentirati zadnjih severnokorejskih predlogov za prenehanje sovražnosti.

Indija ni napravila nobenega koraka v Pekingju

New Delhi, 18. aprila. Kakor poroča Reuter, je indijsko zunanje ministrstvo danes demantiralo, češ da je Indija na-pravila v Pekingju nove korake; da bi se mirno rešil korejski spopad. Po ve-steh, ki so bile pred tem objavljene v New Yorku, je indijski veleposlanik v Pekingju poskušal zvedeti, kakšno stališče je zavzela kitajska vlada po nedavnem odpoklicu generala Mac Arthurja.

Trygve Lie upa, da bodo boji na Koreji prenehali

Atene, 18. aprila. Associated Press po-roča, da je generalni sekretar Združenih narodov Trygve Lie danes izjavil, da je akcija Združenih narodov na Koreji o-pomin, naperjen zoper napadalnost kjer koli na svetu. Ko je govoril na večerji, ki jo je priredila v njegovo počastitev grška vlada, je Trygve Lie izrekel upanje, da bo vpliv spravljivosti pripeljal do tega, da bodo boji na Koreji prenehali.

O grških otrocih je generalni sekretar OZN rekel, da so vsi njegovi dosedanji apeli na Čehoslovaško in Sovjetsko zvezo, naj vrne grške otroke, ostali brez uspe-ha. Kljub temu pa se bo v tem duhu še nadalje trudil.

VEČ VZGOJNEGA DELA BO TREBA da bodo iz trgovin izginile vse nepravilnosti

V nedeljo je bilo v Ljubljani VI. redno letno zasedanje skupščine Republi-škega odbora sindikata delavcev in usluž-bencev trgovskih podjetij Slovenije. Skupščini so prisostvovali tudi tajnik Glav. odbora zveze sindikatov Slovenije tov. Mavrič Bore, predsednik centralne uprave Sindikata delavcev in uslužben-cev trg. podjetij Jugoslavije tov. Čirič Slobodan in zastopnik Uprave za trgo-vino in preskrbo LRS tov. Klarčič.

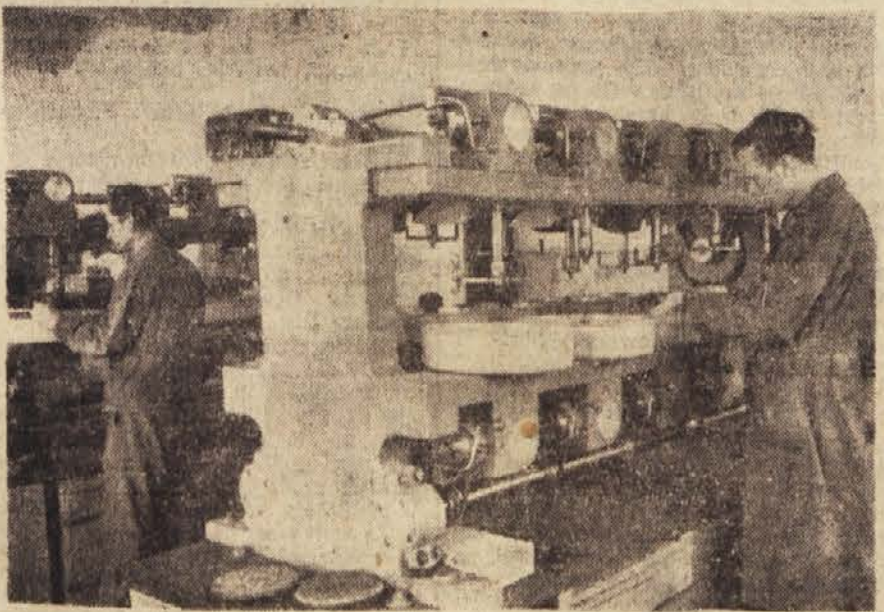
O delu sindikata je poročal predse-dnik Republiškega odbora tov. Ivan Curk. Iz poročila posnemamo nekaj najvažnej-ših podatkov. Republiški odbor je lani preosnoval nekatere sindikalne podružnice in sicer v kmetijskih združenih in okrajnih ma-gacinah, ker so bile organizirane po načelu teritorialnosti in ni bilo v njih skoraj nobene dejavnosti ter so samo iz-koriščale sindikalne objave za znižano vozmino. Ugotovljeno je bilo, da v kme-tijskih združenih ni bilo organiziranih v sindikatu okrog 75% zaposlenih. V Kra-nju je bilo n. pr. od 283 uslužbenecv or-ganiziranih samo 87, v Mariboru pa od 178 le 71. Danes je vključenih v sindikat 96% vseh zaposlenih.

V zvezi s sprostitvijo trgovine ter pla-čevanjem po učinku dela v trgovini na drobno je organiziral sindikat 42 konfe-renc širom po Sloveniji, kjer so se usluž-benci seznanili s pomenom novih ukre-pov.

V naših trgovinah je še mnogo napak, ki povzročajo škodo potrošnikom in dru-žbi sploh. Še vedno se dogajajo primeri tatvin in malverzacij. Pri vsem tem pa so sindikalne podružnice dokaj pasivne. Škodljivcev — vrinjenih elementov — niso niti izključile iz organizacije. Na sestankih upravni odbori niso obravna-vali takih primerov. skratka, ničesar niso storili, da bi se napake odstranile, kar bi vzgojno vplivalo na ostale člane. Ni dovolj je to, če tatvine in malverzacije

obravnavata javno tožilstvo in sodišče. Tudi sindikalne podružnice morajo po-svečati pozornost takim primerom, mo-rajo proti njim revolucionarno nastopiti in vzgojno vplivati na članstvo, če hočejo, da se nepravilnosti ne bodo ponavljale. Važno je tudi, da sindikalne podru-žnice obravnavajo na sestankih nove ukre-pe v trgovini, zlasti uredbo o nagrajevanju po učinku dela. Dostej so bile tudi v tem pogledu dokaj pasivne.

Na predlog predsednika je skupščina ob koncu zasedanja sklenila prispevati 10.000 dinarjev za zgraditev slovenskega doma v Trstu.

V ljubljanskem podjetju »Optika« izdelujejo že različne optične predmete. Na sliki vidimo stroj za brušenje in poliranje optičnega stekla, ki so ga nedavno preuredili. (Glej članek na 3. strani)

VARNOSTNI SVET RAZPRAVLJA o sirsko-izraelskem incidentu

Lake Success, 18. aprila (Tanjug). Varnostni svet je pričel obravnavati sirsko-izraelski spor. Po daljšem govoru sirskega delegata El Hurija, ki je pojasnil stališče Sirije, je bila seja Sveta zaključena. Na prihodnji seji, katere datum bo določil predsednik Sveta nizozemski delegat Van Balusek, bo govoril o sirsko-izraelskem sporu šef štaba mešane komisije za premirje v Palestini general Raley.

Vladna kriza v Indoneziji

Djakarta, 18. aprila (Tanjug). Že štiri tedne traja kriza indonezijske vlade, kakor poroča agencija AFP. Po neuspehu Sartona, da bi sestavil bodisi koalicijsko bodisi levičarsko vlado, je predsednik Indonezijske republike Soekarno poveril mandat za sestavo vlade istočasno dvema politikoma — predsedniku indonezijske nacionalne stranke in predsedniku muslimanske stranke Masjumi.

Največjo težavo pri sestavi nove vlade pomeni položaj samega predsednika, ker hoče vse stranke, da njim pripade. V Djakarti menijo, da utegneta predsednika nacionalne in muslimanske stranke doseči kompromisni sporazum na podlagi dodelitve položaja predsednika vlade izven strank.

Britanska Bela knjiga o organizaciji Atlantskega pakta

London, 18. aprila. AFP poroča, da je britanska vlada objavila danes Belo knjigo o sistemu poveljstva in organizaciji Atlantskega pakta. V tem vladnem dokumentu se med drugim omenja vprašanje vrhovnega

Dva protesta sovjetskega predstavnika v Berlinu

Berlin, 18. aprila. Sovjetski predstavnik v zavezniški nadzorstveni komisiji v Berlinu je obtožil ZDA, da kršijo mednarodne sporazume, ki se nanašajo na Nemčijo in Berlinsko t. j. da ne preprečujejo zahodnonemški policiji aretirati osebe, ki razširjajo sovjetske propagandne letake. Kakor poroča United Press, sta bila ameriškim oblastem v Berlinu izročena dva sovjetska protesta. V drugem protestu ameriške oblasti obtožujejo zaradi aretacije določene št. v. člana KP, ki so poskušali na nekem vlačilu obiti carinarnico.

Razširitev naših trgovskih zvez s Francijo

Preteklo soboto sta zastopnik francoske vlade Pierre Charpentier in zastopnik Jugoslavije Bogdan Crnobrnja podpisala tri sporazume, ki pomenijo važen korak v gospodarskem sodelovanju med Francijo in Jugoslavijo. Leto in polisto trajati razgovori med obema vladama, da je prišlo končno do podpisa teh sporazumov. Trgovinski sporazum, ki velja za dve leti, predvideva izmenjavo blaga v vrednosti 4 do 5 milijard frankov. Poleg tega trgovskega dogovora pa bo Francija v treh letih dobavila Jugoslaviji tudi opremo za vojno industrijo v vrednosti 5 milijard frankov.

Kakšna bo izmenjava po dvehletnem trgovskem sporazumu? Iz Francije in držav njene unije bomo prejeli kemične proizvode, orodja, stroje, elektrotehnični material, tekstilno blago in razne proizvode gospodarstva Severne Afrike. Jugoslavija pa bo v zameno dobavila Franciji baker, svinec, cink, les, tobak, konopljo in razne kemikalije in deloma tudi korozi.

Ob tej priložnosti »Humanite« tudi ni mogel mimo ukinitev ministrstev pri nas in je izrazil, da je to nov dokaz, da je jugoslovansko gospodarstvo izročeno ameriškim imperialistom, ki ga odkrito vodijo. Njim, ki morda sanjajo o bodočih ministrstvih ali bolje rečeno birokratskih stolčkih po vzoru v Moskvi, pač ni prav, kar se dogaja v Jugoslaviji. Vsak pošten in pameten Francoz pa bi se pozdravil gospodarsko sodelovanje med Jugoslavijo in Francijo, kakor ga pozdravljamo mi. Glede ukinitev ministrstev oziroma nadaljnega poglobljanja demokracije pri nas pa bo globoko demokratično francosko ljudstvo tudi samo boljše sodilo. Pisane »Humanite« je prispevala, da Francija laže razločuje, da gre za dve zelo različni poti in da je ena od teh vodi tja, kamor si želi delovno ljudstvo.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

in vendar ni dalo še nobenega delavca, čeprav bi jih moralo dati 130. Ali pa sklenjena Rogaska Slatina: dati bi jih morala 30, dala pa je šele enega. Podjetje »Konstruktor« v Mariboru je skušalo pridobiti premeščen delavce za svojo gradbišča. Nasprotno pa je delavski svet na gradbišču »Gradisa« v Mariboru na lastno pobudo sklenil poslati v Vuzenico in Guštan večje število delavcev. Ko govorimo o potrebi premeščitve, seveda ne mislimo, da je treba pri tem uporabljati kakršne koli prisilne metode. Mnogo primerov nam dokazuje, da je mogoče izpolniti nalogo le s političnim prepričevanjem o važnosti teh objektov za našo državo.

To, kar smo povedali doslej, je samo ena plat znona. Druga plat nam pove še druge razloge, zakaj gre premeščanje tako počasi. Ti razlogi segajo že v prejšnja leta. Znano je, da so vodstva gradbišč, kakor tudi ljudski odbori, na področju katerih so gradbišča, posvečali premeščenim delavcem premalo pozornosti. Zaposilili na velikem gradbišču, kot je n. pr. hidrocentrala Moste, se sama po sebi ni prijetna. Prvic je delo na takem gradbišču naporno, drugič pa so delavci ločeni od družin. Prav zato bi morala vodstva gradbišč tembolj skrbeti za življenjske razmere delavcev, zlasti za zadostno in redno prehrano ter za dostojna stanovanja (kakor n. pr. Vuzenica). Vsak delavec gre rajši tja, kjer so življenjske

poveljstva na področju Sredozemskega morja in vrhovnega poveljstva na Atlantiku. Precej prostora je posvečeno tudi imenovanju ameriškega admirala za vrhovnega poveljnika pomorskih sil na Atlantiku, zaradi česar je konservativna opozicija ostro razlagala laburistično vlado. To imenovanje razlaga vlada s tem, da je ameriška mornarica v ljudih in materialu mnogo bolj obsejna od britanske mornarice. Večja razlaga v tem dokumentu: tudi jamstva, ki zagotavljajo varstvo britanskih interesov in krepe obrambo britanskih otokov.

Kakor poroča ista agencija, je cilj objavljanja Bele knjige predvsem ta, da se ublaži nerazpoloženje, do katerega je prišlo v parlamentu zaradi imenovanja na visoke položaje v Atlantskem paktu. Laburistična vlada namerava z obrazložitvami po Atlantskem paktu, objavljenimi v Beli knjigi, določiti potek razprave o atlantski organizaciji, ki se bo začela v četrtak v Spodnji zbornici.

Za Queuillejevo vlado zopet izglasovana zaupnica

Pariz, 18. aprila. AFP poroča, da je francoska narodna skupščina izglasovala sinoči s 311 proti 240 glasovom zaupnico vladi Henryja Queuilleja, ki je zahtevala, da se mora narodna skupščina razpustiti čez nekaj tednov s tem, da se razpišejo parlamentarne volitve 10. junija, in drugič, da mora narodna skupščina izkoristiti svoje zadnje seje, da zaključijo proračunsko razpravo in tako prepustijo novi skupščini uravnotežene finance.

Agencija pripominja, da s sinočnjim izglasovanjem zaupnice vladi še ni dokončno rešen položaj do 10. junija, ko bodo volitve v parlament. Da bi se uravnotežil proračun in da bi bile volitve zares 10. junija, je potrebno, da glasujejo poslanci še dvakrat, in sicer konec tega tedna, ko se bodo morali izjaviti glede vladnega tromesečnega gospodarsko-financijskega načrta, ki določa uvedbo novih davkov v znesku 52 milijard frankov, in nekoliko pozneje, ko bo prešel predlog zakona o volilni reformi iz sveta republike pred skupščino v ponovno razpravljanje.

Zunanji ministri šestih držav so se sporazumeli o vodstvu industrije po Schumanovem načrtu

Pariz, 18. aprila (Tanjug). Kakor poroča AFP, so dosegli zunanji ministri šestih držav članic Schumanovega načrta

birojskega bloka. Razširitev trgovanja na načelih enakopravnosti pa pomeni seveda tudi prispevek k utrjevanju mednarodnih odnosov in s tem tudi za mir.

Sporazum s Francijo je nastel v mednarodnem tisku na »ugodne« komentarije. Obsodili so ga le tisti, ki so uvedli gospodarsko blokado proti naši državi, ker jim gospodarski stiki naše države z drugimi državami mešajo širine njihove agresivne politike. Ni čudno, da se je glasnik teh krogov v Franciji »Humanite« z vso jezo zaletel v ta sporazum in ga do kraja obsodil za »vojnoujskaško« dejanje. Seveda, ljudje okrog »Humanite« in njihovi voditelji bi pač raje videli, da bi obveljala blokada in da bi se Jugoslavija dušila v gospodarskih težavah. Posebno pa jim je na poti sporazum, da bomo dobili opremo za vojno industrijo — kakor jim je na poti naša volja po neodvisnosti in obrambi naše socialistične domovine.

Ob tej priložnosti »Humanite« tudi ni mogel mimo ukinitev ministrstev pri nas in je izrazil, da je to nov dokaz, da je jugoslovansko gospodarstvo izročeno ameriškim imperialistom, ki ga odkrito vodijo. Njim, ki morda sanjajo o bodočih ministrstvih ali bolje rečeno birokratskih stolčkih po vzoru v Moskvi, pač ni prav, kar se dogaja v Jugoslaviji. Vsak pošten in pameten Francoz pa bi se pozdravil gospodarsko sodelovanje med Jugoslavijo in Francijo, kakor ga pozdravljamo mi. Glede ukinitev ministrstev oziroma nadaljnega poglobljanja demokracije pri nas pa bo globoko demokratično francosko ljudstvo tudi samo boljše sodilo. Pisane »Humanite« je prispevala, da Francija laže razločuje, da gre za dve zelo različni poti in da je ena od teh vodi tja, kamor si želi delovno ljudstvo.

razmere, boljše. Zato ni čudno, če delavci iz Primorske rajši odhajajo v Bosno kakor na Jesenice, saj so jih od Jesenice smerom odražala neprimerna stanovanja, še bolj pa neprimerna prehrana. Letos skušajo vodstva gradbišč napake prejšnjih let popraviti. Toda delavca je težko prepričati, da bo letos na gradbišču zanj boljše, če je že nekje slabo o njegovih slabostih ali pa jih je že sam okusil. Da je tako, nam zgovorno dokazuje primer »Projekta« na Jesenicah, ki bi moral dobiti 130 delavcev, dobil pa ni še nobenega. Res je, da imajo gradbišča tudi letos težave z dodatno prehrano, zlasti tista, ki nimajo močnega podjeteljskega zaledja, kar velja zlasti za Jesenice. So pa stvari, ki jih lahko bres posebnih težav uredijo. Če so n. pr. primorski delavci na Jesenicah nezadovoljni z ajdovo moko, zakaj je ne bi vodstvo gradbišča zamenjalo s koruzno? Če en razlog je, ki ovira premeščanje delovne sile, oziroma gradbena dela sledi. To je nezadostna priprava na gradnje — pozni in nepopolni načrti. Čemu bi prihajali novi delavci v Guštan, če pa na morejso začeli delati, kar podjetje še nima načrtov? O tem smo pisali že v večerajšnji številki našega lista. Toda nepopolni in pozni načrti — to je že stara pesem, ki se ponavlja tudi na nekaterih drugih gradbiščih. Zakaj se ponavlja? Ali so tu res take ovire, da jih ni mogoče premostiti? Bralci bi gotovo želeli, da jim kdo prizadetih obširneje pojasni to stvar!

Večerja na čast našemu konzulu v New Yorku

San Francisco, 18. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča: Izseljenci jugoslovanskega rodu v mestu Shoute v ZDA so priredili nočjo večerjo na čast jugoslovanskega konzula v San Franciscu Košutiču.

Zasedanje Mednarodne unije za telekomunikacije

Zeneva 18. aprila (Tanjug). Začelo se je šesto zasedanje administrativnega sveta Mednarodne unije za telekomunikacije, na katerem so nazvoči zastopniki 18 držav, med njimi tudi zastopniki Jugoslavije. Konferenci predseduje britanski zastopnik Alfred Howard Read, ravnatelj britanskega urada za prekomorski telefonski in brzajovni promet.

včeraj sporazum o razporeditvi mest v skupni skupščini, ki jo določa osnutek pogodbe o razdelitvi premoaga in jekla. Po tem osnutku bodo Francija, Nemčija in Italija dobile 18 mest, dočim bodo Belgija, Nizozemska in Luksemburg dobile 24 mest. Skupščina ima nalogo nadzorovati dejavnost visoke uprave Schumanovega načrta.

Posadke potopljene podmornice »Affray« ne bodo mogli rešiti

Portsmouth, 18. aprila. United Press poroča, da je kraljeva mornarica v sredo zvečer priznala, da je malo upanja, da bi mogli rešiti 75 mož, ki so zaprti v potopljeni podmornici »Affray« na dnu Rokavskega preliva. Čeprav je pri iskanju udeleženi 44 vojnih ladij, ki so napravile dva ogromna obroča ter oddajale zvočne signale na dno preliva, kjer so v sredo zjutraj čuli slabotne signale, ni mnogo upanja. Uradno poročilo sira Arthurja Pellerja, vodje reševalnih operacij in poveljnika pomorskega oporišča Portsmouth, je bilo: »Navzlic neprestanemu iskanju nismo opazili nobenega preživelega. Veliko več znakov kaže na to, da iščemo na pravem mestu. Dejstvo, da je podmornica že tako dolgo pod vodo, omejuje izgleda na uspeh.« »Pravo mesto, kjer iščejo, leži kakih 35 milj jugozapadno od otoka Wight. Toda admiraliteta je priznala, da točnega položaja ni mogoče določiti, ker podmornice še niso izsledili. Znaki so prenehali v sredo zjutraj ob treh. Dotlej pa niso mogli ugotoviti, kje se nahaja potopljena podmornica. Telegrafsko poročilo pravi, da je »Affray« zadel na dno preliva v globini 58 m. 7 podmornic se je spustilo v morje ter skušalo z zaprtimi motorji ujeti kake nove signale. Ladje so signalizirale pogrešani podmornici, da so reševalne ladje v bližini in da naj ljudje spustijo skopi jrhode, za sijo na površino. Toda na to sporočilo ni bilo odgovora.

Predavanje Djure Ninčiča na univerzi v Providenci

New York, 18. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča: Na povabilo univerze v mestu Providence je imel zastopnik jugoslovanske delegacije v OZN Djuro Ninčič predavanje o Jugoslaviji, ki se ga je udeležilo nad 1000 študentov. Po predavanju je bila zelo živahna debata, ki je pokazala veliko zanimanje in simpatije študentov v Providenci za Jugoslavijo.

Neuspeh KP Finske na volitvah v Svet delavskih sindikatov

Helsinki, 18. aprila. Komunistična partija Finske je doživela resen neuspeh pri volitvah v Svet finskih delavskih sindikatov. Kakor poroča UPI, kažejo prvi izidi volitev, ki so bile večer, da je bilo od 222 predstavnikov izvoljenih vsega skupaj 65 komunistov. Na prejšnjih volitvah v Svet sindikatov, ki so bile leta 1947, je bilo izvoljenih 190 predstavnikov komunistov.

Na Hrvaškem so ustanovili sekcijo zadrudnic

Pri Glavni zadrudni zvezi Hrvatske so ustanovili sekcijo zadrudnic. Takšne sekcije bodo ustanovili v kratkem tudi pri okrajnih zvezah ter splošnih kmetijskih in kmečkih delovnih združenjih. Naloga sekcij je pospeševati med zadrudnicami zadrudno proizvodnjo, zlasti pridelovanje sodejstva, perutinarstvo, začrbenje, čebelarstvo, repo sviloprejk itd. V ta namen bodo sekcije skrbele, da bo čimveč zadrudnic kontakto stikovne tečaje. Zadrudnice lahko pripomorejo tudi k razvoju zadrudne trgovine, če so bolj posvete izdelovanju folklornih predmetov, po katerih je v zamejstvu veliko povpraševanje. Prek sekcije zadrudnic v Glavni zadrudni zvezi FLRJ bodo hrvatske zadrudnice vključene v Mednarodni ligi zadrudnic v Londonu. Sekcije zadrudnic ne bodo posebne organizacije, ker bodo izpolnjevale vse naloge ob sodelovanju zadrudnega vodstva in množičnih organizacij. Njihova glavna naloga bo vključiti čimveč žensk v zadrudno proizvodnjo. Skrbele bodo zlasti za ustanavljanje zadrudnih in drugih ustanov, kakor so otroški vrtci, zavetišča, pralnice, sezonske kuhinje, šivalnice, pekarnice itd.

Tudi ponoči orjejo in sejejo

Kakor drugod je tudi v osrski oblasti delovno vreme nagajalo kmetovalcem, da niso mogli pravčasoma opraviti dela na polju. Do 15. 4. m. je bil zato setveni plan v tej oblasti izpolnjen samo 15- namesto 50 odstotka. Ker je nevarnost, da bi ostalo mnogo polja neposejanega, so začeli zadnje dni orati in sejati tudi ponoči. Traktorje, ki jih imajo 61, so opremili s svetilkami. S traktorji delajo predvsem na zadrudnih njivah, ker zadrudne nimajo dovolj vprežne živine.

Ob preosnovni zvezne vlade in republiških vlad

Objavljamo članek dr. Jožeta Gočarja, ki je bil v ponedeljek prečitán v oddaji Radia Slovenija.

Na svoji poti razvijanja in utrjevanja socialistične demokracije je naša država v zadnjih letih zelo napredovala. Tistim ljudem, ki opazujejo to dogajanje le od daleč in površno, se kaže razvoj in utrjevanje socialistične demokracije pri nas v prvi vrsti v množičnih prenosovih, ki zdaj vedo državno upravo. Samo v zadnjih 14 mesecih je bil dvakrat temeljito spremenjen način upravljanja našega gospodarstva, preosnovane so bile zvezna in republiške vlade, ustanovljeni in spremenjeni so bili razni organi, kakor sveti pri vladah, glavne direkcije, glavne uprave itd.

Površni opazovalci si razlagajo to dogajanje na dva načina. Eni trdijo, da naše državno in politično vodstvo neprestano poskuša in išče in da s tem, ko postavlja nove organizacijske oblike za vodstvo države in gospodarstva, močje priznava, da je bilo vse prejšnje slabo in zanit. Drugi zopet govorijo, da naše vodstvo zato nekaj novega, nekaj, kar se mora razlikovati od stanja v Sovjetski zvezi, ker smo sprti z Informburojem. V obeh primerih se v zadnjem času tudi še govori, da hodimo nekritično po vzorec za našo državno ureditev h kapitalističnemu zapadu. Tako nekako piše tudi del tujega tiska v zvezi z zadnjo preosnovno zvezne vlade.

Oba razlaga sta nepravilni, oboja sta enako daleč od bistva stvari. Bistvo vseh reorganizacijskih ukrepov, ki so se že in ki se še bodo izvršili, njihovo gibalno, ki narekuje prav te preosnovne v državni upravi, je proces demokracije. Ta proces pomeni nenehno prilagovanje množice, nenehno prilagovanje slehernega državljanja k tvornemu sodelovanju pri upravljanju v državi in v gospodarstvu; istoveten je z bojem proti težnjam, da bi se državni aparat spremenil v birokratično silo nad družbo. Proces demokracije in boj proti birokratizmu sta le dve strani enega in istega dogajanja v družbi: nastajanja, razvoja in utrjevanja socialističnih družbenih razmerij, to je takih, v katerih bo po besedah Engelsa vladanje nad osebami prepustilo svoje mesto upravljanju nad stvarmi in vodstvu proizvodnih odnosov. To pa je proces odmiranja države. Prav zaradi tega, ker gre za proces odmiranja države, ne more biti nekih — vsaj ne za daljšo dobo — stalnih organizacijskih oblik državne uprave.

V luči te ugotovitve moremo jasno spoznati vso zmolnost tistih komentatorjev poslednjih reorganizacij, ki menijo, da so bili prejšnji načini vodstva države in gospodarstva zanič. Gleđani s stališča razvoja so bili določeni čas nujni in potrebni. Narekuje jih je predvsem značilna lastnina proizvajalnih sredstev neposredno, ko je delovno ljudstvo v revoluciji razlastilo izkoriševalce. V tej dobi je lastnina proizvajalnih sredstev nujno državna lastnina, kar zahteva bolj ali manj centralizirano vodstvo gospodarstva po državnem upravnem aparatu.

Če nadaljnega razvoja socializma ne zažadi birokracija — in pri nas ga ni zažudila — se državna lastnina proizvajalnih sredstev prav kmalu začne spreminjati v družbeno lastnino višje vrste, v splošno ljudsko premoženje pod upravo neposrednih proizvajalcev samih. To spreminjanje značaja lastnine pa zahteva, da se spremenijo tudi načini upravljanja s proizvajalnimi sredstvi in v poslednici tega načini upravljanja z državo in z gospodarstvom. Značilna lastnina proizvajalnih sredstev odreja vsebino vsega družbenega življenja, načini upravljanja z državo in gospodarstvom so pa oblike, v katerih se to družbeno življenje kaže.

Pri preosnovi, o kateri govorimo, gre torej za vskladitev vsebine našega družbenega življenja z oblikami, v katerih se to življenje in razvoj. Brez dvoma gre pri tem tudi za iskanje, za poskušanje, kaj po, na kateri smo, je nova; pred nami je ni hodila še nobena socialistična država in zaradi tega nimamo kaj prevzemati in uvajati od drugod. Temeljna pomena pa je vsakokrat vskladitev vsebine z obliko. Opro to teoretična dogajanja znanstvenega socializma in čvrsto sloječ na tleh svoje družbene stvarnosti postavlja naše delovno ljudstvo pod vodstvom Partije tej družbeni stvarnosti odgovarjajoče oblike svojega družbenega življenja.

Kaj pomeni vskladitev vsebine z oblikami družbenega življenja v socializmu, bomo najlaže spoznali ob kratki primerjavi današnjega stanja v Sovjetski zvezi s stanjem pri nas. Mi imamo vrsto zakonov, ki nakazujejo zelo široko možnost za rast in za razvoj socialističnega družbenega življenja. Izmed teh so posebno pomembni:

zvezna ustava in ustave ljudskih republik,

splošni zakon o ljudskih odborih,

temeljni zakon o kmetijskih združenjih in

temeljni zakon o gospodarjenju z državnimi gospodarskimi podjetji in višjimi gospodarskimi združenji po delovnih kolektivih. Čeprav imamo tako popolne organizacijske okvire, za izžvljanje socialističnega družbenega življenja, pri nas vendar nihče ne govori o tem, da smo socializem in socialistično demokracijo že »zgradili«, kakor zatrjujejo to glede na stanje v Sovjetski zvezi njeni odločujoči voditelji. Nasprotno, najodgovornejši predstavniki našega državnega in političnega vodstva pogosto poudarjajo, da socializem na svoji sedanjosti stopnji ni nikakršna statična družbena oblika, temveč da je proces, v katerem se iz starega nenehno poraja novo. To novo, kar se poraja, pa zahteva vsakokratni vsebinski odgovarjajoče oblike svojega obstoja in razvoja. V Sovjetski zvezi imajo v formalno-pravnem pogledu zelo široke mož-

nosti za razvoj in za krepitev socialističnega družbenega življenja. Njihova ustava iz leta 1936 je brez dvoma zelo popolna socialistična ustava. Toda njihova resničnost, to je vsebina njihovega družbenega političnega življenja, je zelo daleč od teh socialističnih oblik. Tam odloča o vseh vprašanih države in gospodarstva upravni aparat, to je državna birokracija, organ sovjetske, to je ljudske oblasti pa so tej birokraciji le še dekorativni privesek. Ta in druga dejstva kažejo na to, da je za dogajanje v Sovjetski zvezi značilen velik prelom med formalnim ustavnim stanjem na eni in družbeno resničnostjo na drugi strani.

Temu nasprotno pa vlada pri nas resno hotenje, da bi zaživila in se razvila resnična, po vsebini našega družbenega življenja izoblikovana socialistična demokracija. Izraz tega našega hotenja so na pr.: ustanovitev delavskih svetov in upravnih odborov v državnih gospodarskih podjetjih in višjih gospodarskih združenjih, prenos državnih gospodarskih podjetij iz zvezne pristojnosti v pristojnost ljudskih republik in iz pristojnosti ljudskih republik v pristojnost teritorialnih organov ljudske oblasti, vedno večje poudarjanje odločilnega pomena voljenih organov ljudske oblasti nad organi državne uprave in ne nazadnje je tudi najnovejša preosnova zvezne in republiških vlad izraz tega hotenja. Vsa ta in podobna dogajanja ravno pomenijo vskladitev vsebine in socialističnih oblik našega družbenega življenja.

Ob tem spoznanju lahko ugotovimo, da je razlika med dogajanjem pri nas in v Sovjetski zvezi istovetna z razliko med dejansko in navidezno demokracijo. Tudi mi bi obstali le pri navidezni demokraciji, če bi samozavoljno kazali na temeljne oblike družbenega življenja, ki jih dajejo naši okvirni zakonski teksti, pri tem bi pa pozabili na to, da je treba nenehno skrbeti za skladnost med vsebino in obliko družbenega življenja na vsaki stopnji njegovega razvoja. Prav to spoznanje narekuje razmeroma pogoste organizacijske spremembe, ki pa imajo vse štiri smoter: zagotoviti vsakokratni vsebinski hstrazajoče oblike našega družbenega življenja.

Torej: naše državno in politično vodstvo ne postavlja novih organizacijskih oblik zaradi spora s Sovjetsko zvezo in z Informburojem, temveč zato, ker narekuje te oblike objektivna družbena nujnost v socialistični državi, kjer je delovno ljudstvo zavestno stopilo v boj proti birokratizmu kot družbenemu pojavu, v boj za socialistično demokracijo. Tovariš Kidrič je v svoji obrazložitvi k preosnovi zvezne vlade ugotovil, da smo priče in nosilci dogajanja, ki je v dosedanjih zgodovini človeštva največja pridobitev resničnega socialističnega razvoja in da je našo državo doletela čast, da ga prav ona uresničuje.

Kljub pogostim preosnovam na vseh stopnjah državne uprave, oziroma zaradi teh preosnov, pa trdno stoji obeh bistveni sestavni naši socialistične demokracije, ki sta:

1. ljudski odbori, ki so temelj naše ljudske oblasti, in

2. delavski sveti kot tisti organi, s pomočjo katerih neposredni proizvajalci upravljajo s proizvajalnimi sredstvi. Ljudski odbori in delavski sveti opravljajo v procesu razvoja socialistične demokracije v bistvu iste naloge: v njih prehajajo funkcije države na voljene, kolektivne organe državljanov — neposrednih proizvajalcev — v njih raste in se utrjuje socialistična samoprvnost, ki bo s časom povsem zamenjala državni aparat in bo država kot preostanek razredne preteklosti odmrta.

O odmiranju države se govori ponekod pri nas preveč enostransko, tako kakor da bi bila naša država nekakšen neozdravljiv bolnik, ob katerem ni početi nič drugega več, kot samo še vdano čakati trenutka, da prižemo poslednjo luč. Za take vrste zamiranja seveda ne gre. Odmiranje države je razvojni proces in v tem procesu nastajajo nove oblike upravljanja, oblike, v katerih prehaja izvrševanje državnih funkcij od državnega aparata na državljane, v prvi vrsti na njihove voljene organe. Prav ta bistveni element odmiranja države, ki pomeni krepitev ljudske samoprvnosti, pa se jasno odraža v dosedanjih in se bo odražal tudi v bodočih preosnovah naše državne uprave. S temi ukrepi se našemu ljudstvu odpira široka pot v brezrazredno družbo.

Za zgraditev kulturnega doma v Trstu

Delovni kolektiv tovarne dokumentnega in kartnega papirja je sklenil darovati za kulturni dom v Trstu svoj dnevni zaslužek 27. aprila, to je okoli 25.000 dinarjev. Delavci pri obratu Anpenic v Zagorju pa so na svojem sestanku nabrali 15.000 dinarjev.

Socialistični zakup v Zagrebu se bo razširil

Od začetka maja bodo oddajali v Zagrebu v zakup prodajalne mleka in kruha. Privatni zakupniki teh prodajalnih bodi emeli po odpravi na prostih cenah tudi mlečne izdelke in druga živila. Doslej so imeli Zagrebčani na razpolago 256 prodajalnih mleka in kruha. V njih je bilo zaposleno plačano osebje, ki pa je delalo samo dve ali tri ure dnevno. Pogodbe s privatnimi zakupniki bodo veljale v glavnem pet let. Zakupniki bodo morali jamčiti, da bodo v redu preskrbovali prebivalce v mlekom in kruhom. Prodaja drugih živil pa bo prepuščena njihovim pobudi.

Naša najpomembnejša brusilnica leč

Se razvija v tovarno optične industrije

Postal sem pozoren ob skromnem, majhnem napisu: Optika. Napis je pritrjen ob vhodu stanovanjske hiše na Tržaški cesti. Ali je v tej hiši optik? Popravila naočnikov in drugih optičnih izdelkov? Toda za tem napisom se skriva naša optična industrija. Te industrijske stroke sicer ne najdemo med našimi proizvodnimi organizacijami in zanjo nimamo niti posebne generalne direkcije. Zdjaj je še uvrščena pod direkcijo kovinske industrije. Vendar se moremo ob tej priliki že seznaniti s pravo tovarno. Podjetje se imenuje: Tovarna optičnih in steklopihastih izdelkov. Ne gre torej za delavnico.

na leča je desetkrat večja kakor bo izdelana, ni dovolj; tu računajo tudi z desetstotincami milimetra.

NEKAJ ODGOVOROV

Od kod ste dobili te leče? Sem vprašal ob pogledu na motne steklene »kolečke« s premerom 68 mm. Odgovorili so, da so to steklo prejeli iz Hrastnika. Torej hrastniška steklarna začne izdelovati tudi optično steklo? Da, menda. Izdeluje pa ga tudi steklarna v Paraččinu. Ali so pogoji, da bi tudi naše steklarne izdelovale najboljše optično steklo, kakršnega moramo zdaj še uvažati? Tudi

ložijo dve leči, ki se popolnoma prilegata druga drugi, se sprimetna zaradi delovanja molekularnih sil, kakor če bi ju zlepili.

Da, te stroje so sestavili sami. Izdelani pa so po zamisli optika Jurmana. Sestavne dele so izdelala podjetja naše generalne direkcije kovinske industrije.

Izdelovali pa bodo ali že izdelujejo: za široko potrošnjo med drugim gledališke daljnogledje; izdelali so prvih pet daljnogledov; predvsem imajo v načrtu izdelavo leč za navadne luppe, predvsem za industrijske obrate pa tudi za šole, za botanike, vrtnarje itd.; dalje leče za manjše mikroskope, ki jih bodo uporabljali v šolah itd. Prvi naš mikroskop bo imel lečo za 180-kratno povečavo. Izdelujejo pa tudi prototipe za projektorje.

Učenci pri ročnem brušenju leč

to bi bilo mogoče pri nas doseči. Pri izdelavi optičnega stekla seveda ni mogoče kdaj kdaj hiteti. Prvič vlitost steklo ni nikdar uporabno; razbiti ga je treba, pregledati pod lupo, odstraniti kose z mehurčki, potem pa ponovno staliti. Potem je poglavito, da se zelo počasi in enakomerno ohlajuje, tako da v njem »ostane kar najmanj napetosti«, kakor se približno izražajo strokovnjaki. Za izdelovanje takšnega stekla so potrebni posebni recepti. Kdo pa naj steklarnam daje recepte? Tudi to vprašanje je pri nas na splošno rešeno. Zdjaj deluje v Ljubljani ugledni strokovnjak, dr. F. I. Havliček (prej je delal v Zagrebu), ki daje ljubljanski tovarni osnutke za leče raznih instrumentov, hrastniški steklarni pa bo tudi pomagal v bližnji prihodnosti rešiti težavno vprašanje proizvodnje izvrstnega optičnega stekla.

Posebej nas seveda še zanima, kako brusijo leče in kako so si oskrbeli stroje. Na prvi pogled brusilni ali polirni stroj »ni nič posebnega«. Nad večjimi pločevinastimi skledami se vrtila po dve in dve pokončni osi; na spodnji osi je »glava«, ki se vrti z optičnim steklom, na zgornji pa »čepica« z brusilnim ali polirnim sredstvom. Toda vse to ni tako preprosto, kakor se zdi; »čepica« se vrti ekscentrično. Pri brušenju je treba pomenati površje enakomerno, da ima leča ne le za las natančno obliko. Če se zgornja os ne vrti pravilno, bi utegnili med brušenjem nastati namesto pravilno vzbočene krivine leče nekakšen stožčasta oblika. To se jim je v resnici nekaj časa dogajalo, dokler niso ob sodelovanju dr. Havlička preuredili ter izpopolnili stroja.

Optično steklo je treba najprej zbrusiti v primerno obliko. To je naloga grobega brušenja; brusilno sredstvo je smirkov prah. Potem sledi »fino brušenje« z drobnejšim smirkovim prahom in z železovim oksidom ali tako imenovanim polirnim ružem (rouge). Rdečilo, ki je na pol tekoče, nanašajo med brušenjem s čopičem na steklo. Tudi to je del prave umetnosti — ne le zato, ker delajo s čopičem. Pri poliranju pa uporabljajo posebno polirno smolo, ki jo tu v tovarni sestavlja mojster sam po svojem receptu. Šele s smolo dosežejo do desetstotincke natančno spolirana površja. Če potem po-

Končno so me presenetili s celo serijo velikih šolekih barometrov na živo srebro; dolgi so približno meter. V cevki, ki je delo obrata za steklopihastvo, je po 180 gramov živega srebra. Lepa aluminijasta skala je delo tovarne »Saturnus«. Tu je že izdelanih 78 barometrov prve serije, ki bo štela 150 izdelkov. Prva naša tovarna optične industrije torej že v resnici dela »s polno paro«.

Stanovanjski poverjenik obsojen

Split, 18. aprila. Pred splitskim okrožnim sodiščem se je danes zagovarjala skupina obtožencev zaradi zlorab pri delovanju stanovanj. Na zatožni klopi so sedeli Jure Pogorelič, bivši član izvršnega odbora Mestnega ljudskega odbora Splita in stanovanjski poverjenik, dalje Miljenko Jakosović, brivec, Zvonko Klisić, brivec, Erna Vidiš, gospodinja, in Toma Kalajdžić, nameščeneec.

Obtoženi Pogorelič je kot stanovanjski poverjenik pri Mestnem ljudskem odboru v Splitu večkrat izdal odločbo za vselitev v stanovanje in poslovne protore ljudem, od katerih je za to zahteval darila. Tako je dobil od obtožene Vidiš konec preteklega leta 10.000 din, od Zvonka Klisića pa 7000 din. Ko je do delil stanovanje obtoženemu Kalajdžiću, ga je ta pogostil ter mu dal pol kilograma kave in 3000 din.

Pogorelič je kot predsednik Kontrolne komisije mesta Splita zahteval od svoje nameštke, povratnice iz Avstralije, različna darila, nalivna peresa, blago za obleke in drugo.

Milenko Jakosović je posredoval med Pogoreličem in strankami, ki so potrebovale stanovanja. Zvonko Klisić, Erna Vidiš in Toma Kalajdžić pa so se zagovarjali zaradi podkupovanja.

Pogorelič je bil obsojen na 7 let odvzema prostosti s prisilnim delom, Jakosović na 3 leta odvzema prostosti brez prisilnega dela, Zvonko Klisić in Erna Vidiš pa na 3 mesece odvzema prostosti, pogojno na 2 leti.

Vedno bliže volivcem

Kako pričakujejo desetletnico Fronte na Tolminskem

Skoraj vse vaške frontne organizacije tolminskega okraja so pridno posegle v veliko jubilejno tekmovalno delovnih ljudi Slovenije. V šestih mesecih precejšnje razgibanosti so dosegle lepe uspehe pri sprejemanju novih članov Fronte, aktivizaciji članstva, utrjevanju množičnih organizacij, pri kulturnem uveljavljanju, političnem in prostovoljnem delu. Skorajda najbolj pa so se odrezale na zelo važnem področju dejavnosti, ki je sicer tudi bila določena v njihovih tekmovalnih obveznostih, pa se frontni odbori zanjo niso kdove kako zavzemali — namreč pri ustanavljanju in utrjevanju najrazličnejših svetov državljanov! To se pravzaprav zdi malce neverjetno, vendar dejstva so dejstva. Tradicionalno tolminsko puntarstvo je pač poglavalno v ljudeh močne korenine in se spreverglo v puntarstvo nasproti venomer grozeči nevarnosti birokracije. Kar poglejmo...

cev pozorno poslušalo besede o pomenu sodelovanja množic v ljudski oblasti in upravi, o tem, da morajo odborniki dati obračun svojega dela, o pristojnosti zborov volivcev, o potrebi njihove sklepčnosti, o vlogi svetov državljanov, o tem, kako naj se ustanove, kakšna naj bo njihova sestava...

In pomagalo je. Volivci so o teh rečeh mnogo razpravljali, število svetov, ki so v decembru dobili pravico sodelovati o ukrepih krajevnega odbora, pa je spet začelo rasti. Konec marca jih je bilo že 139. Večidel tega števila odpade na državljanske svete za kmetijstvo in gozdarstvo, socialno skrbstvo in zdravstvo, trgovino in preskrbo, kulturo in prosveto, lokalno gospodarstvo, manjši pa na svete za turizem in gostinstvo, sadjarstvo in planšarstvo. Za delo slednjih dveh panog namreč v večini krajev skrbi svet za kmetijstvo.

K takšnemu porastu števila svetov so največ pripomogli v Drežnici, Gor. Tribužah in Idrekem, kjer jih imajo že po sedem, v Bovcu in Zebčah — po šest, v Čezači, Podmelcu, na Slapu in Zagi — pa po pet.

NA DNEVNEM REDU JE ŠTEVILKE ZAMENJALA VZGOJA VOLIVCEV

Vendar porast števila ni največji uspeh. Neprimerno važnejše je, da je precejšen del ustanovljenih svetov začel tudi resno delati. V letošnjem prvem tromesečju so državljanski sveti tolminskega okraja na 66 ejaš zasadihi krampe tam, kjer so jim še lani pokazali sveti — pionirji v Podmelcu, Bovcu in Kobarižu. Povsem verjetno pa je, da je bilo še več, kajti na vsaki seji sveta je treba pisati zapisnik, s temi pa so si preprostovoljci na Tolminskem »navzkriž«.

Zanimivo je tudi, da so iz nekaterih krajev začeli kar sami od sebe pošiljati zapisnike sej svetov na okraj. Tu pa se s tem niso strinjali, saj mora biti delo svetov razvidno iz zapisnikov zaseditelj krajevnih ljudskih odborov in sej njihovih izvršnih odborov! Torej: krajevni ljudski odbori naj razpravljajo o dejavnosti državljanjskih svetov!

Kje pa so bili doslej sveti najbolj delavni, njihovo delo pa najbolj uspešno? — V januarju, februarju in marcu so se sveti v Podmelcu sestali osemkrat, v Bovcu sedemkrat, v Tolminu šestkrat, v Srpenci petkrat. Ti kraji so bili vedno med dobrimi. Sedemkrat pa so se sestali tudi sveti v Livku, ki je bil še nedavno med slabšimi krajevnimi odbori, zdaj pa je od dne do dne bolj razgiban.

Kljub vsemu temu na okraj menijo, da je bilo letošnje prvo tromesečje komajda začetek, kajti na Zagi, v Ložu pod Mangartom, Poljubinu in še ponekod so svete le — ustanovili, na Planoti, v Volarjih in Podbrdu jih pa še ustanovili niso! To je eno. Drugo pa je, da ima medalja dve plati. Ta druga plat se v našem primeru glasi: vzgajati, vzgajati in še enkrat vzgajati ljudi, da bodo res sposobni izvrševati oblast v svojo največjo korist. To so v tolminskem okraju postavili kot prvo točko na dnevni red letošnjega drugega četrtletja.

Mar ni vse to lep, zelo lep prispevek tolminskih frontovcev v čast velikega praznika slovenskega naroda? Vj. K.

NAD 120 DRŽAVLJANSKIH SVETOV ŽE OB KONCU LANSKEGA LETA

Na Tolminskem so razmeroma zgodaj začutili, da so sveti državljanov važna stvar. Zato so se kaj smelo lotili ustanavljanja le-teh, in sicer ne tljavden — zaradi števila, marveč zaradi dejanske potrebe. Na vrsti so bile namreč malodane v vseh primerih najprej tiste krajevalne upravne panoge, katerih poročevalci so bili največje tarče vseh mogočih pritobov volivcev. To so skrb za kmetijstvo, odkupe, socialno skrbstvo, komunalne zadeve...

Na to pot so prvi stopili v Podmelcu, Bovcu, Kobarižu in še ponekod. Člani tamkajšnjih krajevnih ljudskih odborov so hitro spoznali, da bodo ob pomoči svetov dokaj lažje izpolnjevali dolžnosti do volivcev. Zato so se z njimi pridno posvetovali pri »razbijanju« planov obveznih oddaj, pri dodeljevanju socialne podpore, pri planiranju dela krajevnih podjetij itd. Niso jih vzeli za privesek, za »nujno« formalnost, temveč so njihove predloge upoštevali in uredničili.

In dobro seme je tudi dobro rodilo. »Godrnjanje« so se naglo začela izmikati »tla«. Zdelo se je, kot da je krajevni ljudski odbor stopil na prag vsake hiše na vasi, volivci pa globlje občutili v njem res svojo oblast!

Pa še nekaj. Zgled Podmelca, Bovca in Kobariža je dobro »vzgal«. Ze konec septembra se je število svetov v okraju povzpelo na 52, od začetka šestmesečnega tekmovalnega v čast 10-letnice Fronte pa so tako hitro rasli, da jih je bilo že ob koncu lanskega leta 122!

SKORAJ 10% VOLIVCEV OKRAJA V LJUDSKIH ODBORIH, SVETIH IN KOMISIJAH

Na okraju menijo, da so v oktobru, novembru in decembru ravnali napačno, ko nalog svetov in njihovih uspehov niso dovolj popularizirali. Zgodilo se je namreč, da so ti ponekod ostali bolj na papirju. Zato je v začetku letošnjega leta aktiv pravnikov in tovarišev, ki neposredno delajo na področju izgradnje ljudske oblasti — toliko bolj pohitel. Organiziral je dobra predavanja v polovici 40 krajevnih ljudskih odborov okraja. V Podmelcu, na Slapu, v Čiglinju, Borjanah in drugod je kar precejšnje število voliv-

Pred ustanovno skupščino taborniške organizacije

Takšno je platno naselje. V bližini potoka, reke ali jezera aredi sumečega gozda, daleč od mestnega prahu in vsakdanjih skrbi. Se mesec ali dva in spet si bodo pod platnemi domovi nabirali novih moči tisoči, ki jih mika življenje v naravi. Ali hočete tudi vi med tabornike?

V nedeljo 22. t. m. bo ustanovna skupščina taborniške organizacije, ki vabi v svojo sredo vsakogar, kdor se zanima za življenje in vzgojo v naravi, predvsem mladino, blivše gozdovalnike in skavte,

skratka vse, ki bi radi pomnožili vrste tabornikov. Skupščina bo ob 10. uri v zbornični dvorani ljubljanske univerze.

Dr. M. Snuderl

OSVOBODILNA FRONTA - MATICA LJUDSKE OBLASTI V SLOVENIJI

(Nadaljevanje in konec.)

In res so v istem času šli drugi jugoslovanski narodi v bistvu enako pot kakor Slovenci. Razen svojih NOO na razsežnih ozemljih so postavili tudi svoja vrhovna nacionalna telesa. Slovenski, erbski, hrvaški, makedonski, bosanski in črnogorski odposlanci pa so 29. novembra 1943 na zasedanju skupnega osrednjega političnega organa AVNOJ-a ustanovili za vse narode skupno in enotno vrhovno zakonodajno in izvršilno ljudsko predstavniško telo, AVNOJ, kakor tudi vlado, Nacionalni komite narodne osvoboditve (NKOJ), uzakonili sistem NOO in načelo federacije za svoje narode, a pobešli vladi odkrekli pravico, nadalje predstavljati jugoslovanske narode. Zdjaj pa tudi ni bilo več zapreke, da si izgradijo vsi narodi Jugoslavije nacionalne države v medsebojni federativni zvezi. Zdjaj je bila odprta pot za nadaljnji razvoj v Sloveniji.

Tako se je sestala SNOO 19. in 20. februarja 1944 v Črnomlju. Na tem zasedanju je SNOO postal SNOS (Slovenski narodnoosvobodilni svet) kot prava ljudska skupščina, kot vrhovni državni organ ljudske oblasti. SNOS je dobil poslovnik,

svoje odbore, komisije in svoje predsedstvo ter izdal vrsto pravnih predpisov zakonskega značaja. Odobril je sklepe AVNOJ-a in zlasti federativno zvezo, postavil načelno pravico do svoje lastne vlade (začasno so bili postavljeni upravni odeski) in uzakonil temeljne pravice in dolžnosti državljanov. To vse skupaj pa je SNOS izločilo iz Vrhovnega plenuma OF kot poseben organ, zlasti ker je bilo povišano tudi število njegovih poslancev, s čimer je tudi formalno postal drug, ločen in poseben organ. Odslej je SNOS izključno samo vrhovni zakonodajni in izvršilni ljudski predstavniški organ slovenske federalne države. Ko je razpisal volitve v NOO, ki so bile opravljene v glavnem marca 1944, je bila slovenska državna zgradba od vrha do tal v glavnem dokončana.

Vendar je bil še en organ, ki je vezal novi državni organizem z maternim telesom, z organizmom OF. Še vedno je namreč bilo Predsedstvo SNOS-a identično z IOOF, po svoji osebni sestavi in po svojem delovanju, saj so akti zakonodajnega značaja izhajali ali od IOOF ali od Predsedstva SNOS-a, ki je v času, ko

SNOS ni zasedal, opravljal njegove funkcije. Septembra 1944 se je IOOF sestavil na novo. Poklicano je bilo vanj večje število novih članov. S tem sta nastali dve ločeni telesi: IOOF kot izvršilni organ OF, in Predsedstvo SNOS-a kot najvišji organ državne oblasti. Tako je bila državna tvorba organizacijsko dokončno odtrgana od svoje matice OF. Naglašam, da samo organizacijsko: novi državni organizem in staro OF je prevela ista revolucionarna volja vsega slovenskega ljudstva; to voljo, zajeto v politični obliki OF, so v pravnih pravilih izražale nove oblike nove države: v NOO (krajevnih, okrajnih in okrožnih), v SNOS-u, njegovem predsedstvu, njegovih upravnih odeskih in drugih organih — ter pravni akti, ki so izvirali iz delovanja teh novih oblik.

Ta pregled bi ne bil popoln, če bi ne pokazal tudi na prehod upravnih odeskov pri Predsedstvu SNOS-a, ki so opravljali pod njegovim vodstvom posle vlade, na višjo stopnjo razvoja.

Ze ves opazni razvoj slovenske državnosti dokazuje realnost in skromnost političnega vodstva. KP po dialektičnem pravilu nikoli ni korakala pred stvarnostjo, vedno jo je trezno in stvarno ugotavljala in iz take podlage izvajala politične zaključke. Bilo bi tudi neukromno, čeprav ne neupravno, če bi bila leta 1944 foretirala ustanovitve slovenske vlade v času, ko je bil večidel Slovenije še okupiran, pa vsega tudi tak sklep zaradi enodušnosti naše slovenske ljud-

stva ne bi bil neskladen z njegovo voljo. Zato so se upravni odeski spremenili v slovensko vlado šele 5. maja 1945 v Ajdovščini, ki je bilo slovensko ozemlje že osvobojeno. Realnost takega razvoja je pač v očitnem nasprotju z »državnimi« konceptijami ljubljanskih kavarniških strategov in politikov »čakanja«, in pa z enodnevno »vlado« v Ljubljani, ki je bila le obupen dovip enega dela meščanstva, ki je imelo že oprtne begunske bisage za beg iz tiste dežele, kateri bi naj bilo »vlada«. S postavitvijo prve slovenske vlade v Ajdovščini, že v DF Jugoslaviji, ki je bila takrat kot nova država že dograjena in mednarodno priznana, je vstala prvič v slovenski zgodovini v vsej popolnosti slovenska država, vstala pa je iz matice OF slovenskega naroda.

II. Ta država, nastala iz revolucije, iz neizmerne požrtvovalnosti in iz nepopolnega trpljenja slovenskega ljudstva, pa ni bila dokončna stopnja boja, kakor tudi sam boj še ni bil izvojevan, če hočete tudi, kakor sama matica OF še ni bila dovršila svojega poslanstva. Ta država ni nastala kot končni cilj, temveč je kot aredevito v rokah delovnih ljudskih množic za socialistično preobrazbo družbenega življenja in se bo nehala, ko bo ta preobrazba dosežena.

Dolje pa še vedno obstoji duhovna in v uvodu nakazana politična zveza med državo in OF. OF je še nadalje tista množična organizacija, v katere nedrjih se razvijajo vse one družbene silnice, od-

krivajo nučnosti in oblikujejo uredstva, ki jim nato daje država končno državno-pravno obliko, avtoriteto in možnost zakonitega prisiljevanja. Najsi je tudi organizatorno država izšla iz OF in se ločila od nje, je OF kot del Ljudske fronte Jugoslavije še vedno matica, ki oplaja vse delovanje slovenske države, kakor je Ljudska fronta v jugoslovanem merilu ljudska demokracija, ki ji je zvezna država državna aparaturna.

Kakor je OF izgradila državni aparat Slovenije, kakor temu daje kot »svzvod in transmisija« skupno z drugimi družbenimi organizacijami z neposredno demokracijo svojo vsebino, tako ta aparat z razvojem ljudske demokracije tudi odpravlja. Neposredna udeležba ljudstva, ki je vse organizirano v OF, na sami oblasti, v obliki zborov volivcev, svetov in komisij državljanov, v obliki pravic volitev in odpoklica vseh državnih organov; prehajanje gospodarjenja s splošno-ljudskim premoženjem iz rok države v roke delovnih kolektivov, delavskih svetov; dvigavanje pravic človeka; stalno manjšanje vrhovne državne operativne v gospodarstvu — to vse so stopnje mnenjavna države. Vse te stopnje se pripravljajo in zorijo v družbeno-politični organizaciji Ljudski fronti Jugoslavije pod vodstvom KPJ, OF pa je slovenski del te Fronte, ki ima za slovensko državo istovrstni pomen.

Tako je zares OF tudi v tem pogledu matica ljudske oblasti v Sloveniji.

RAZGOVOR S FERDOM KOZAKOM

Ob ponovni uprizoritvi njegove komedije „Profesor Klepec“

Ko je tik pred drugo svetovno vojno ljubljansko dramsko gledališče uprizorilo dve dramski deli Ferda Kozaka, je bilo znano, da to ni bil Kozakov prvi nastop na gledališkem odru. Že pred prvo svetovno vojno je bil pisatelj v živahnih stihih z našim gledališčem. Zato sem ob srečanju s Ferdom Kozakom, pisateljem komedije »Profesor Klepec«, postavil prvo vprašanje:

»V letih pred prvo svetovno vojno ste začeli snovati svoje prve drame. Kaj vas je k temu »zpodbudilo?«

»Pisati sem začel zgodbe in dokaj zgodaj začel brati tuje dramatične. Pisali smo vse močnejše in tako smo se poizkušali tudi v drami. Pod vplivom Strindberga sem napisal šest enodejank, ki sem jih izročil v pregled Etbinu Kristanu. Od tega enodejank je bila leta 1912 uprizorjena »Velikomestna komedija«. Nekaj dni zatem je »Slovenec« komedijo silovito napadel. Dejanje komedije se godi v bordel v velemestu in kočljiva, mladostno obdelana snov je vzbudila zato vihar v domovini. Edini, ki me je tedaj javno zagovarjal, je bil Etbin Kristan s svojo dobrohotno kritiko v »Zarji«. Da me podpre kot mladega dramatika, je Kristan na koncu polemike izjavil, da bo enodejanko objavil v »Zarji«, ker je bil mnenja, da se delavske žene pač ne bodo pohujševale ob snovi komedije. Tako je tudi storil in taka je bila zgodba moje prve igrane in natisnjenе komedije. Bil sem tedaj sedmošolec in mi kajpak škandal ni delal dosti preglavic.«

»Kdaj ste nadaljevali s pisanjem dram?«

»Ne glede na usodo mojih prvih dramskih poizkusov sprva nisem več mnogo pisal v dramatični obliki. Med obema svetovnimi vojnami sem bil živahno zaposlen v publicističnem in uredniškem delu. Po neuspelem poizkusu, da bi že leta 1929 osnoval neodvisno literarno in publicistično revijo, sem kmalu po krizi v »Sotrudniškem zboru« ljubljanskega Zvona in ustanovitvi revije »Sodobnost« prevzel tudi uredništvo te revije. Prav malo sem imel časa za pisanje, oziroma mislil sem, da ga nimam.«

Razvoj splošnih političnih, kulturnih in družbenih dogajanj v drugi polovici dobe med obema vojnami pa je bil tak, da so se snovi za dramsko obdelavo kar ponujale. Tako je prišlo do komedije »Kralj Matjaž«, vesele slovenske zgodbe ali pravljice v treh dejanjih. V »Sodobnosti« 1938 sem objavil prvo dejanje prvotnega osnutka te zgodbe. V satiri sem hotel razgaliti podobo našega slovenskega življenja iz neke abstraktne perspektive, ki more narediti majhnost še bolj majhno in zapletenost še bolj zapleteno. Leta 1939 sem napisal tridejansko komedijo o »Profesorju Klepecu«, ki jo je 1940 uprizorilo ljubljansko dramsko gledališče, naslednje leto pa dramo v štirih dejanjih, s prvotnim naslovom »Lepa Vida«, ki je bila prav tako uprizorjena v ljubljanskem dramskem gledališču.

Med vojno sem v konfinaciji zasnoval predelavo obeh omenjenih del. Ko pa sem po predaji Italije 1943 prišel v Bari, sem v taborišču Gravinii napisal nekaj prizorov s snovjo iz naših kmečkih puntov. Prav v tem taborišču je teh 5 ali 6 prizorov uprizorila 3. prekmorska brigada, ki so jo z nekaj Črnogorci večina sestavljali primorski Slovenci. V baraki so naredili oder, prav tako so si sami napravili kulise in seveda tudi sami igrali. Več ali manj sem jim pomagal z režijo. To je bila prava lepa vojna uprizoritev, pri kateri so se odkrili tudi igralski talenti.«

Na Cetinju in v Titogradu bodo uprizorili »Operacijo« Mire Pucove

Kolektiv Cetinjskega narodnega gledališča bo gostoval te dni v Titogradu, kjer bo uprizoril »Operacijo« Mire Pucove. »Operacija« bo tudi na letošnjem repertoarju Cetinjskega narodnega gledališča.

»Komedijo o profesorju Klepecu ste predelali?«

»Ne da bi razlagal različne nagibe za to komedijo, ki sem jo imenoval »malo smešno in tudi malo žalostno zgodbo«, naj pripomnim, da sem jo napisal iz splošnega mračnega vzdušja let pred drugo svetovno vojno. Hotel sem napisati komedijo slovenskega izobraženca tistih dni, katerega pasivnost in mlajnost je vzbujala našo pozornost. Krstina uprizoritev mi je odkrila, da je prvotna koncepcija preveč veseloigrska, zato sem komedijo predelal za natisk, da bi vse dogajanje bolj podprl. Že ko sem prišel iz vojne, sem videl, da je treba problematiko, iz katere je zrasel »Profesor Klepec«, bolj široko prikazati, tako se je prvotna tridejanska razširila v štiri dejanja.«

»Kakšne načrte imate za bližnjo prihodnost?«

»Imam načrte. Kako jih bom izvršil, ne vem. Prvotno dramo »Lepa Vida« sem po vojni za knjižno izdajo predelal in ji dal naslov »Vida Grantova«. Dasi teme-

Ferdo Kozak v karikaturi neznanega risarja

lji po svoji zasnovi v tradiciji naše narodne pesmi in hoče izraziti v dramski obliki prvobitno žensko hrepenenje po sreči, sem pozneje spoznal, da je simbolni naslov odveč in da je bolje, če je tudi naslov realističen, kakor je realistična zgodba drame. S to dramo sem hotel prikazati obraz našega meščanstva, kakor

Ameriški film: „Maščevanje rdeče čarovnice“

»Maščevanje rdeče čarovnice«. — Bo pravljica? Ena od tistih čudovitih pripovedi, ki jih ustvarjajo dobri ljudje, da bi laže živeli? Pravljica — spomin na mlada leta, polna vere in sanj? Pravljica, ki bi jo tudi danes poslušali še in še, da nam le s poezijo in lepoto, kar ju le zmore človeška fantazija, poplača trenutke, ki jih zaradi nje krademo drugi, resnični pravljici — našemu boju za boljši, lepši kruh?

Nikar. Sanjariti ob današnjih filmih, zlasti ameriških, je nedopustno, je nemogoče. Pa ne da bi v »Rdeči čarovnici« pogrešali fantazije, treba priznati, da je bilo za to srajče gnezdo, že zato, ker se požvižga na vsako logiko, precej potrebo. Brr, le kaj vse se tu ne dogaja. Omenim naj samo, da Črni pes, Morski volk, Mož z eno nogo — eaj jih poznate, razbojnik, iz Otoka zakladov — ne sežejo tipom, zbranim na ladij »Rdeče čarovnice«, niti do kolen. Seve — kriminalnogusarska zgodba o lovcih na bisere in zlato, ter o stari ljubzenski pravdi med kapitanom in ladijskim lastnikom, pa da bi štedila z miščastimi »fizičnimi« silami Ne gre. Udarci v salonih in polubi v džungli, strašne hobotnice, in poplajeno zlato — vse za »visoko napetost«.

se je oblikovalo med obema vojnami, in kot taki ji je tudi dal igralski izraz Dr. Gavella ob povojni reprizi 1948. Pripominjam, da je »Vida Grantova« osrednja drama iz cikla treh dram, v katerih sem že pred vojno hotel podati prežez slovenskega meščanstva, slika cele generacije, obdelano v dramski obliki. Tretja drama v tem ciklu naj bi bila »Punčka« iz življenja slovenskih advokatov in politikov. Godila naj bi se v Ljubljani leta 1936, vtem ko li se prva drama tega cikla godila nekaj let pred prvo svetovno vojno. »Punčka« sem nekaj že napisal. Kdaj bosta dozoreli ti dve drami cikla, ne vem.«

Morton: Hudobčeva dota

V naši povojni prevodni literaturi zasledimo zelo redko ime kakega poljskega pisatelja. Doba pred vojno nam je sicer v zelo skromni meri posredovala najuglednejše predstavnike poljske literature, v poeziji Mickiewicza in Slowackega, v prozi številne prevode Sienkiewicza ter romane Prusa, Reymonta in Żeromekega. Novejša poljska literatura pa nam je pri vsem tem ostala še vedno skoro neznanca. Že v letošnjem letu smo dobili zbirko poljskih novel, a tudi ta se omejuje na razdobje poljskega realizma in naturalizma. V zadnjem času pa smo dobili od založbe SKZ še prevod romana Hudobčeva dota, še živečega pisatelja Jozefa Mortona. Prevod je oskrbel univ. prof. dr. Anton Slodnjak.

Po svoji zamisli hoče pisatelj v Hudobčevi doti prikazati realno stanje v poljski vasi, nekako pred 70. leti. Njegov namen je bil pokazati tipično zaostalo poljsko vas z njeno dokaj razgibano socialno strukturo. Ta svet je v svoji primitivnosti okostenel in se boji vsake novotarije, čeprav čuti, da drži neizbežno v propast. Sem se je vrnil Trojakov France, ki je sedem let blodil po svetu in postal izurjen kovač. V vas se vrne kot človek, ki ne prinese s seboj samo gosposke obleke, ampak tudi nekaj novih, čeprav ne revolucionarnih idej, s katerimi skuša razsvetliti svoje sovrščane. Trudi se, da bi ljudje spoznali, v kako neznanost umazanih hišah prebivajo, kako bi njihovim otrokom koristila šola, kako nespametni so, ko vse svoje najboljšje prideleke znosijo v župnišče. Pri tem France kaj malo sluti, kako raste proti njemu odpor in kako naglo ljudje proglašajo njegove misli za krivoverstvo. France si uredi v vasj z delom svojih rok ljubek dom in kovačnico in se oženi s povsem pošteno, a od ljudi zaznamovano vdovo Karolinko. Tu zaplete Morton

Ob slovenskem prevodu Mortona se obnavlja vprašanje, kako vnašati izrazite narečne posebnosti v knjižni jezik. Prof. Slodnjaku je pomenil prevod manifestacija njegovega rodnega prelskega dialektta. Vnašanje dobrih jezikovnih posebnosti katerega koli slovenskega dialektta more epskemu delu, ki zajema iz kmečkega življenja, samo koristiti, ker postane s tem barvitje in sočnejše. To je tudi pozitivna stran Slodnjaovega prevoda. Seveda pa je uporaba narečnih izrazov včasih tvegana. Prof. Slodnjak je uvedel v prevod mnogo prelskih narečnih posebnosti, obenem pa tudi nekaj takih, ki so tudi v narečju redke (na str. 73 rabi, da se je nekdo začel »sloviti« namesto »slovjati«; str. 82, da me gosti s »tejem«, namesto s čaje, in podobno). Uporaba takih izrazov je nasilna in nepotrebna. Prepogosto uporabljanje narečnih izrazov koleno tudi povzroča prehud odklon od poljskega kolorita, ki ga mora delo tudi še v prevodu ohraniti.

Prof. Slodnjak, ki je dodal prevodu zelo prirčen dodatek, v katerem objasnjuje zgodovinsko in socialno ozadje romana, nas seznanja z najnovejšimi podatki o pisatelju Mortonu in njegovem delu, ki je — po njegovih besedah — v zadnjem času dokaj plodovito in uspešno.

Film sem gledala samo enkrat; da bi odkrila ves njegov »zaklad«, bi ga morala videti nemara večkrat. No, za nič na svetu me ne pripravite do tega. Raje v kateri koli rep pred katero koli trgovino — pogovori so bolj zanimivi; po kateri koli naših ulic — več je poezije.

Ampak naš Peter, ki ne hodj le po večkrat v kino, ampak tudi večkrat ponavlja razred, bi pač vedel o njem veliko povedati. A to je druga storija...

Razsodišče za umetniški film in glasbeno delo v počastitev 10. obletnice OF

Izvršni odbor Osvobodilne fronte Slovenije je na svoji seji dne 27. marca 1951 na osnovi razpisa za scenarij za celovečerni umetniški film v počastitev 10. obletnice Osvobodilne fronte Slovenije in za glasbeno delo, ki naj v obliki slavnostne uverture proslavlja borbo slovenskega ljudstva za svobodo, imenovali člana razsodišča (žirije): Ferdo Kozak, Franc Kimovec, dr. France Koblar in Ciril Kosmač. Za člana razsodišča, ki bo ocenjevalo glasbena dela, pa so imenovani tovariši: Valens Vodušek, Matija Brawnčar in Lucijan Marija Skrijanc.

Iz pisarne sekretariata IOOF Slovenije

„NOVO BERILO“ za izobraževalne tečaje

Pod dokaj prozaičnim naslovom »Novo berilo« je Ljudska prosveta Slovenije nedavno izdala svoj drugi izbor leposlovnega čtiva za izobraževalne tečaje. Zaradi zakasnitve pri tisku je sicer knjiga za leto 1950/51 zamudila svoj namen — izobraževalni tečaji že končujejo svoje delo — vendar bo obširni izbor iz naše literature (310 strani) lahko še leta služil tej naši najširši izobraževalni obliki.

»Novo berilo« daje pregled vsega našega slovestva. Podaja nam ga v prerezu vse od ustnega izročila — ljudske pesmi, preko prve tiskane besede naših protestantov, ki so nam z njo zagotovili literarno kontinuiteto, pa do umetnosti o novih ljudeh v novem času. Čeprav ne manjka v knjigi nobeno količjak pomembnejše ime v naši literarni zgodovini,

ni, bi vendar ne mogli trditi, da gre za antologijo, se pravi za izbor umetniško najbolj dognanih stvaritev v našem leposlovlju. Priraditeljski izbor prof. Erno Muser, ki se je zavedala kulturnega namena knjige, je namreč vodil pri izbori snovi predvsem vsebinske tematski vidik. Tako torej nismo dobili »svetobera«, ki bi pričal o umetniški moči podajanja, karakteristični osebnosti barvi, duševnem profilu posameznega našega književnika; najširšim plastem namenjena izdaja posreduje predvsem tisto njihovo pisanje, ki najbolj objektivno kaže naš svet in naše razmere, kjer se naj ljude predvsem uče, spoznavajo sami sebe. Tako prirejen zbornik seveda ni najbolj tehten in pretehtan prikaz razvoja našega slovestva, zato pa je tu leposlovno obdelana tako rekoč vsa naša zgodovina.

Menda je ni strani v našem narodnem življenju, ki bi je ne bil ta ali oni pisatelj v tej ali oni obliki zabeležil in ki bi nas o njej »Novo berilo« ne poučilo. Od Trubarja sem torej zasledujemo razvoj našega naroda; materialno in duhovno zaostal, izkoriščen, a že »puntarski« se bori zdaj s fevdalno, zdaj s cerkveno gospodo, se prebujaja, postavlja ideale, meče malike, gori v pravem in lažnem domoljubju, gazi zdaj gruntarske moralo na kmetih, zdaj buržoazno »liberalno« v mestih, se ustavlja raznarodovanju na mejah, se krivi pod gospodarskimi težavami, odhaja v Ameriko, kliče kralja Matiaza, zagradi za puško. — Človek se kar čudi, ko vidi, kako zelo je naša literatura povezana z narodnim življenjem, kako deli z njim dobre in slabe čase, spremlja tekoče probleme, žiba napake, razgalja krivice, kaže pot in vzbuja vero v socialno pravičnejši svet. Seve, nekoliko gre to pač na račun določenega vidika pri izbori gradiva.

Kot pa bi se človek z izborom načelno strinjaj, se v posameznih primerih zdi, da je bil kriterij le malce preozek, enostranski, tendenciozen. N. pr. Levstik! Vsi vemo, da mu kot ljudskemu pripovedniku ni para, kar pa je ob obeh objavljenih pesmi, zlasti iz »Naše nesreče«, pač ni razvidno. Če se on, ki je za naš napredek dobesedno izkravlel, pred sto leti ni pomisljal objaviti n. pr. »Spominov o verah in mišlih prostega naroda« prav zaradi poezije, ki je v njih, bi mislili, da si kaj taknega zdaj tem laže dovolimo Ir. n. pr. v »Pokljukcu«, zlasti pa v odlomku iz »Tožbanje vasi« (ko že beremo Trdinovo idilo o Hudevcih) bi Levstik pač še tudi današnjim ljudem veliko povedal, in to res v njihovem jeziku. A tega Levstika v knjigi ni. Ali pa Finžgar. Znano je, da ta pisatelj zajema predvsem iz kmečkih razmer, iz našega podeželja, se pravi piše o ljudeh in za ljudi, ki jim je tudi ta izbor posebej namenjen. V knjigi pa naletimo na še črtico iz proletarskega življenja »Sibirija«, na delce torej, ki zani še malo ni značilni. Zgolj tematski kriterij pri ljudski izdaji se tudi ne zdi na mestu, ko beremo nekatere ekspresionistične pesmi.

Omeniti smo že, da knjiga nima literarno zgodovinskih ambicij (čeprav bi se po osmih odlomkih iz Trubarja (!) to utegnilo komu zdeti) in da il kot množični ljudskoprosvetni izdaji to ni šteti v zlo. Veekar pa je veliko vprašanje, ali za tako izdajo res zadostuje samo golo pisateljovo ime in objavljena stvar, sicer pa brez sleherne oznake, celo take, kdaj je pisatelj živel in kaj je še napisal. S tako metodo, ki izključuje dovolj majhno, a vendar potrebno opombo, da gre n. pr. pri ljudski pesmi »Lepa Vida« za Prešernovo obdelavo motiva, seveda ne navajamo ljudi k samostojnemu iskanju domačega leposlovnega čtiva, kar bi bilo sicer potrebno in z majhnim trudom rešljivo. Tako pa — ves komentar, vse opombe, dopolnila, napotki, vse je prepuščeno človeku, ki bo v izobraževalnih tečajih za to »poverjen«. Marsikje pa bodo »Novo berilo« brali ljudje sami, brez človeka, ki bi jim vedel kaj povedati o avtorju, kaj šele o njegovem mestu v naši literaturi. Kako lahko bi v opombah, ki bi naše slaviste res ne stale preveč truda, ljudi poučili tudi o tem.

mo, kar je njihova nujna lastnost: njihova neizmerna gledališka izrazitost in zmožnost, da zgrabijo in gledalca prevzamejo. To je najpoglavnejše in edino važno. In če je tako, če so lutke v resnici zmogljive vplivati na gledalca, potem

Titularni svetnik, lutka Sergeja obrazcov iz leta 1927

to pomeni, da ni odvisno od lutk, temveč od nas, ali bomo znali izrabiti te učinkovitosti tako, da bi nam postale nuje.«

Sergej Obrazcov je po laetnji poti iskal nujnost lutk. Za odrasle je ustvaril največ parodij. Parodije na titularnega svetnika, parodije na hollywoodske filme, parodije na umetnike, ki obvladajo le tehniko, itd. Pri mladini pa je iskal vzgojne motive. Ko je 1935 leta predvajal svoje lutke vnukom Maksima Gorkoga, se je Gorki nasmeljal do solz in je Obrazcov vneloval: »Konkretni zgledi, konkreten repertoar — v tem vam ne morem dati nasvetov; vi delate organsko, notranje pravilno in noben tuj nasvet, naj bo še tako konkreten, vam ne more v ničemer koristiti.« Sergej Obrazcov je nastopil tudi pred znanim gledališčnikom Stanislavskim. Stanislavski je njegovo lutkarstvo pohvalil, saj je Obrazcov seznanjal svoje lutke z metodo Stanislavskega. Sam pravi:

»Vem, da se genialnost ni mogoče naučiti, vem da, kadar koli premišljam o gledališču in o svojih lutkah, si vedno prizadevam, da bi si v duhu priklical sliko Stanislavskega in se obenem zavedal, da posamezni odkriti zakoni, načini odrskega izražanja in profesionalne navade ne smejo postati nekaj, kar je samo sebi namen, ampak da so vse to samo sredstva za upodabljanje življenja in da ni majo nobenega smisla, če njihova vsebina ni življenjska resnica.«

Knjiga Sergeja Obrazcova »Igralec z lutko« je našla velik odmev po vsem svetu, vsekakor bo tudi pri Slovencih močno vplivala na nadaljnji razvoj našega lutkovnega odra.

IGRALEC Z LUTKO

Mladinska knjiga je izdala knjigo Sergeja Obrazcova »Igralec z lutko«. Prevredel jo je Viktor Smolei, spremno besedo pa je napisal Emil Smasek. Sergej Obrazcov v tej umetniški avtobiografiji pripoveduje o svojem delu in poskuša lutkarstvo teoretično uveljaviti kot posebno umetniško zvrst. Knjiga je zelo zanimiva za vsakega gledališkega človeka kakor tudi za slehernega, ki se zanima za kulturna vprašanja. Pisana je z vso ljubeznijo, ki jo avtor čuti do lutk, katerim je posvetil vse življenje in ni »te ljubezni zaljšal s sentimentalnimi čenčami«, kakor pravi sam. Ko pa je 1937. leta dokončal knjigo, je spoznal, da je ni sicer hotel pisati polemično, pa vendarle na posameznih mestih tako izzveni.

Sergej Obrazcov ni mogel drugače. Boriti se je moral za večji sloves lutk sredi neshojne poti v primitivnih razmerah Sovjetske zveze. V novih razmerah ni iskal le tehnične izpopolnitve lutk, ampak jim je hotel dati tudi: sodobno vsebino in pomen. Lutkarji po vsem svetu mu priznavajo, da mu je uspelo »prenesti magično v realnost«, kot o njem piše Amerikanec dr. Landemann.

Proti skeptikom je utemeljeval lutkarstvo z zgodovino. Takoj na prvi strani zgodovine kiparstva najdemo »ploščeno rezbarije«, ki utelešujejo boja. Bogove so utelešali samo zato, da bi mogli delovati. Tako so tiote »ploščeno rezbarije« pravzaprav delujoči igralci, lutke zgodnjega gledališča. Nato Sergej

Obrazcov išče razširjenost lutk v dobi, za katero imamo že slovenske priče. V tej dobi so lutke prirejale že cele gledališke predstave v našem pomenu besede. Z lutkami so nastopali na odru Dionizijevega gledališča. O lutkovnih predstavah iz Egipta poroča Herodot. Viseče lutke omenjajo Petronij, Horacij, Perzij, Mark Avrelj in drugi. V tistih delcih, ki se jih krščanstvo ni dotaknilo, se je ohranila prastara tradicija lutk prav do naših dni. Indija, Java, Turčija, Kitajska in Japonska imajo zelo razvito lutkovno gledališče. To so razne senčne igre in marionetna gledališča z estetsko vrednoto. S prihodom krščanstva je nastal neusmiljen boj s pogansko umetnostjo. Obenem s slovestvom in gledališčem je postalo žrtev tega preganjanja tudi lutkovno gledališče. Sprva so igrali cele misterije v cerkvah z marionetami (naziv za gledališko lutko, kasneje le za visečo lutko). Bile so pa popularne, v Rimu je bilo n. pr. na željo Cerkev odrejeno, da morajo iz nraštvenih razlogov vsem lutkam obleči hlače, Okrepljena Cerkev, ki ji je hrbet podpirala inkvizicija, pa je izgnala lutke kot »hudičevu umetnost« iz cerkva. Tako so bile lutke izrinjene v cerkvene predveže, od tu na letne sejmice in so se združile z glumači in Pavlihami. Ko si je kasneje opomoglo gledališče, so bila gledališča srdit boj s sejmarskimi gledališči, z lutkami.

Vendar so se le lutke razvijale. Priljubljena snov nemških lutkovnih odrov je bila »Faust«. Spomin na tako lutkovno

igro, ki jo je videl v mladosti Johann Wolfgang Goethe, mu je dal pobudo za njegovo tragedijo »Faust«. Osrednji komični lik nemškega gledališča je bil tudi Hanewurst. Z lutkovnega odra ga je izpodrnil po značaju isti Kasperl. Čehi so ustvarili svetovno znano lutko Spejbl, to je dobrodušni oče z navihanim sinčkom Hurvinkom in nagajivo hčerko Maničko. Glavni junak angleškega ljudskega lutkovnega gledališča je šalivce Punch, ki ima svoj izvor v italijanskem Pulcinellu, saj je ohranil njegovo zunanost: grbo in velikanski krivi nos, pridobil pa je svojstveno brutalnost. Burkež ruskega ljudskega gledališča pa je Petruška. V Slovenijo si je utiral pot Kasperl, zlasti pa češki junaki lutkovnih odrov. Prvi začetki samostojnega lutkarstva pri nas so tik pred prvo svetovno vojno.

Zdaj nastane vprašanje, ali ima lutkovno gledališče v sedanjih dobi gledališča in filma še svoj pomen? Sergej Obrazcov na to odgovarja: »V naši sodobnosti otežuje lutkovno umetnost vrsta komplikacij. Tako ga otežuje restavracijstvo, to je prizadevanje, posnemati ljudske oblike, ki zaradi tega postanejo lažnoljudske; dalje ga otežuje stilizatorstvo vseh vrst, čisto estetsko, gurmanško pojmovanje lutkovnega gledališča, surovo primitivno razmerje do tega gledališča kot do čisto otroškega in do navidezno gole zabavnosti. Končno ga otežuje »poduševljenje« lutk, ki iz lutkarje dela nekakšno bogoslužje. Na Zahodu otežuje lutkovno gledališče mistika, pri nas nepotrebno prizadevanje po posnemanju ljudskega gledališča. — Kaj torej preostane lutkam, če zavremo vse te otežujoče okoliščine? Preostane jim sa-

Pogovori in šoli

Ali naj čakamo na končno veljavni popolni učbenik?

Ko govorimo o neuspehih v naši srednji šoli in brezmejnemu starševskemu vzgojitelstvu na račun mladine ter zagovora mladine, bo prav, če povemo še en vzrok neuspehov na naših srednjih šolah. Govorili bomo o šolski knjigi. Z njo v zvezi je seveda vprašanje papirja in zmogljivosti naših tiskarn. Toda takoj v začetku naj povemo, da pri vprašanju učnih knjig in imajo tudi prav nobene krivde oskrba s papirjem in zmogljivost naših tiskarn. Ta dva čimnija sta za tisk učbenikov storiila prav vse, kar je v njihju moči. To nam dokazuje številke, kakor so objavljene v knjigi »Pet let slovenskega založništva, kjer stoji, da pri nas izšlo od osvojiteljstva do 31. oktobra lani 223 učbenikov v 25.000 kladri 3.200.000 izvodov za razne vrste šol, od tega za srednje šole 107 knjig v nakladi 1.325.000 izvodov. Ostane le vprašanje, ali smo s temi knjigami krili vse potrebe in ali smo dali našemu srednjemu učencu vse potrebne knjige? Na to zadnje vprašanje pa moramo odgovoriti negativno.

Ustavimo se najprej pri matematem jeziku. Učenci so dobili in imajo tudi letos dovolj Slovenskih beril z lepim izborom čtiva in ustreznimi komentarji. Za višje šole so izšli tudi trije zvezki Sodobnega berila kot dopolnilo k berilom. (Naj omenimo, da se teh knjig šole nekoliko branijo, kakaj? Nimajo pa naši srednješolci že 4 leta nobene slovnice. Jeseni 1947 je izšla Slovenska slovnica v 25.000 izvodih in je bila v dveh mesecih razprodana. Nedvomno so slovnice ali jezikovne vadnice za uspešen pouk bujno potrebne. Še slabše kakor s slovnico je z drugimi knjigami za pouk materinskega jezika. Tako smo brez zgodovinske slovnice, manjka nam tudi učbenik književne teorije.

Priljubljen je slovenski jezik. Moramo omeniti še preprosto zbirko Klasja s teksti domačih avtorjev (in tudi tujih avtorjev) s potrebnimi uvodi in komentarji. Zbirka, ki je v začetku velike obsejalosti, je nato zamrla in šele s tem letom kaže nove znake življenja. Še slabše kakor z učbeniki za slovenski jezik je z zgodovinskimi učbeniki. Če pregledujemo seznam učbenikov, tedaj vidimo, da je za ta predmet velika praznina. Skoraj izgleda, da smo zavrgli začetni pravilo, da je zgodovina učiteljska narodov. V šestih letih smo izdali samo dva izvira slovenskega učbenika za zgodovino, oba za nižjo šolo, za višjo šolo pa imamo brokuro kot pomožni tekst. Obe knjigi sta izšli že v začetku 1947. leta in sta danes med študenti silno cenjena redkost. Res pa je, da smo za višje šole tiskali prevode sovjetskih učbenikov za zgodovino v dveh in menda celo v treh izdajah (Jefimov, Galkin, Kosminski, Misulin). Zadnje izdaje teh učbenikov so izšle leta 1949, a so bile kmalu razprodane, ker so njih segali tudi razni tečajniki. Tako so danes študenti vseh srednjih šol brez učbenikov za ta zelo važen predmet. Pa saj pri tem ne gre samo za predmet, saj gre za potrebno splošno znanje, ki ga mora dati šola naši mladini.

Torej, teh učbenikov ni več. Ponatisli jih nismo, novih pa mladini tudi nismo dali in bo prav, če nam v tem tednu besede Milorada Djilas na tretjem plenarnem zasedanju CK KPJ: »Naši učbeniki, zlasti večina učbenikov iz družbenih ved, so kratko in malo prevedeni iz rušine in v njih niso le velike splošne idejne pomanjklivosti, marveč tudi napake, nezmanjstrane in oslavlje žilobe obravnavanje in drugih narodov, marveč tudi naše lastne na-

cionalne zgodovine. Zato moramo takoj mobilizirati vsa naša najboljša sila da bomo čimprej dobili originalne učbenike za družbene vede, čeprav bi bili v začetku nekoliko pomanjkljivi.«

Za pouk zemljepisa je bilo bolje posrebljeno, razen primernih učbenikov za višjo gimnazijo (Obišč Zemljepis in Zemljepis naše države. Delo je morda lahko nadomestuje knjiga A. Lah. Gospodarstvo Jugoslavije, ki je izšla ob koncu lanskega leta, a ne za šolske namene). Pri zemljepisu stopa pred nas še eno zelo važno vprašanje: Kaj je z zemljepisnim atlasom? V enem zadnjih člankov Ljudske pravice o vprašanju Slovenskih učbenikov je bilo zapisano, da današnja mladina ne ve in nima predstave o tem, kje so Spitzbergi. Lahko dodamo še celo vrsto bolj pomembnih krajev, kakor so Spitzbergi in Franc Jožefova dežela. Atlas pa ni le zelo važno učilo samo za kraje, ampak za celo vrsto zemljepisnih pojmov. Da niti ne govorimo o veliki potrebi po taki knjigi izven šole. Ker si Slovenci ne moremo privoščiti raznih vrst atlasov, kakor jih imajo veliki narodi, naj bi dobili vsaj zemljepisni atlas, ki bi ustrezal šolskim potrebam.

Navedli smo le vprašanja učbenikov za tri prav pomembne predmete naših srednjih šol. Lahko bi naštevati še to in ono in bi skoro povsod našli nekaj praznin, ki jih po osvojitelstvu še nismo izpolnili. Tako še nismo izdali fizike za višje razrede srednjih šol, manjkajo učbeniki za pouk jezika, nimamo priročnikov za umetnostno vzgojo mladine. Vse to prav gotovo močno ovira dober napredek naše mladine in prav tako seveda tudi delo učiteljsva.

Morda bi se dalo govoriti tudi o opornih učnih učbenikov (naj omenimo, da manjkajo n. pr. v prirodopisnih učbenikih zelo potrebne barvaste priloge). Ugotoviti pa moramo tudi, da se na splošno premalo razpravlja o novih učbenikih, to je, manjka kritika. Vendar pa je najvažnejše to, kar smo hoteli s tem člankom poudariti, da moramo obiskujni vzrok za neuspehe v srednji šoli po osvojitelstvu tudi pomanjkanje učbenikov. Kje so vzroki, da je naša mladina brez zgoraj naštetih in tudi drugih neimenovanih učbenikov? Kakor rečeno, ne zaveda tu tiskarne in naše industrije papirja krivda. Torej leži krivda v pomanjkanju rokopišev. Ali naj čakamo, da se nam rodi končno veljavni in popolni učbenik? Taka učbenika ne bomo imeli, če praksa pokaže dobre in slabe strani naše knjige. Zato naj velja staro slovensko pravilo: raje nekaj, kakor nič! Izpolnimo to tudi v pogledu oskrbe naših šol z učbeniki in bomo tako pripomogli k boljšim uspehom!

Gradec, 18. aprila. V šestmesecnem tekmovanju za 10. obletnico OF so bili člani OF v Gradcu in Beli krajini ves čas med najboljšimi aktivni OF v okraju. Zato so prejeli tudi okrajno prehodno zastavico, ki so jo imeli ves čas tekmovanja. Tekmovanje se bliža koncu in pri OF OF v Črnomlju je že imenovana komisija, ki bo ugotovljala uspehe najboljših belokranjskih aktivistov.

Najvišje dela gradskih frontovcev bodo kmalu končana. Na trgu, eredi vasi, že stoji velik spomenik padlim borcem in žrtvam narodnoosvobodilne bojeve. Izdelan je iz domačega gradškega marmorja, širok je 6 m, visok pa nad 2 m. Na levi strani ga krasi vdelan velik grb LRS s peterokrako zvezdo in levornim venčkom. Na desni je plošča z imeni padlih borcev, v sredini pa bodo dve dni postavili kip pomenskega borca, ki drži ranjenega tovariša. Kip je delo akademskega kiparja vrh. Stojana Bačiča. Spomenik je izdelalo podjetje »Marmor« v Ljubljani po načrtih tov. Petra Trpina. Postavilo ga je ob pomoči tov. Emila Skrabarja, kamnoseškega mojstra in upravnika kamnoloma v Gradcu.

Gradščane čaka le še ureditev parka okrog spomenika, potem pa bodo res lahko ponosni na opravljeno delo. Tudi obnova dvoran hitro napreduje in 26. aprila bodo v njej že imeli slavnostno akademijo in praznovanje največjega slovenskega praznika. Dne 12. aprila zvečer so se zbrali na posvet odboriki vseh množičnih organizacij in doložili spored praznovanja 10. obletnice OF v njihovi vasi. Vas bodo okrasili. Praznovanje bodo začeli 26. aprila zvečer s sprevedom, kresom, akademijo in slavnostno otvoritvijo nove dvorane: dne 27. aprila dopoldne bodo imeli slavnostno sejo krajevnega ljudskega odbora, popoldne pa bo v dvorani »Dobrega vzgajalščas« prva predstava novega lutkovnega gledališča z lutkovno igro L. Zupanca »Gorjanska vila«. Dne 28. aprila zvečer bo imelo gradsko KUD »Oton Zupančič« na domačem odru predstavo »Miklova naprejš v Metliki, Črnomlju in Semiču, kasneje pa tudi po drugih vaseh Bele krajine. Vse pevsko in glasbene točke ob uprizoritvi »Miklova Zalea« in na slavnostni akademiji bosta spremljala priljubljena, najboljša belokranjska harmonikarja tov. Ferjo Potočnik in Lado Marolt. Dne 29. aprila dopoldne bodo odkrili spomenik. Tu na po končanih slavnostnih prireditvah tudi kratka kulturna prireditve, pri kateri bosta sodelovali tudi folklorna skupina iz Metlike in

Kamnik, 18. aprila. O šestmesecnem tekmovanju so se pomenili frontovci okraja na tretjem zasedanju. Kot zastopnik GO OF se ga je udeležil tov. Tomo Brešč. Med tekmovanjem so sprejeli v frontno organizacijo 720 novih članov. Prostovoljno so delali 64.057 ur in zaslužili skupnosti 980.855 din. 65% frontovcev je sodelovalo pri raznih akcijah. Organizirali so 7 izobraževalnih tečajev, 2 kuharska in 2 šivalna tečaja.

Kočevo, 18. aprila. V okrajnem podjetju »Odpad« so zaposleni trije delavci in eden je odletel. Bolezni je dva meseca odlosten. Vendar pa smo zbrali še mnogo odpadkov za našo industrijo. Zbrali smo nad 85.000 kg starega železa in industrijski smo ga oddali že okrog 70.000 kg, največ železarni na Jesenicah. Torej smo plan izpolnili že 70 odstotno. Zbrali smo tudi 210 kg aluminija, 4000 kg kosti, 2600 kg gume, 1500 kg papirja, 224 kg mehanike, 500 kg stekla in še nekaj drobnih odpadkov.

Tako tekmuje kolektiv majhnega podjetja v Kočevju in je ponosen na uspehe svojega prizadevanja. — V.

Trst, 18. aprila. Na zadnjem pionirskem sestanku se je šolska mladina v šmarjeti obvezala priznati na okoliških gričih 35 kresov, okrog glavnega pa bo rajanje. Spomnili se bodo tudi partizanskih grobov in jih okrasili z vencii. Na slavnostni seji pa bodo evolejem razdeljene spomenice. — V kulturnem sporedu 27. aprila bodo sodelovale vsake organizacije s šolo. Razen OF, ki bo organizirala priprave za proslavo, sta najbolj agilna šola in domače KUD. Dobitek od prireditve pa bodo dali za zgraditev kulturnega doma v Trstu. — ajč.

Maribor, 18. aprila. Gojenci in gojenke doma uencev v gospodarstvu MLO Maribor tekmujejo z Dravinjo učiteljskim in vzgojnimi učini in uspehih glede zdravstva. Udeležba v učnih krožkih je stodoletna, gojenci sami čistijo prostore v domu, jih belijo ter opravljajo mizarstva in ključavničarska dela. Pa ne samo pri urejanju doma, tudi medsebojno si pomagajo zlasti z organiziranjem množičnih delovnih skupin čevljarke oblačilne, brivke, plekarske in ključavničarske stroke. Veselje do jutranje telovadbe raste prav tako tudi do sanje in reda. Za proslavo 10-letnice OF pripravljajo v domu glasbene točke, deklaracije in zbornice recitacije. — Izravska skupina pa vadi Klopčičevo igrico »Matje«. Proslava, ki bo zvečer pred praznikom, bo prikazala napredek v kulturnem delu. — ajč.

Dobitek prireditve bodo dali za zgraditev kulturnega doma v Trstu

Maribor, 18. aprila. Na zadnjem pionirskem sestanku se je šolska mladina v šmarjeti obvezala priznati na okoliških gričih 35 kresov, okrog glavnega pa bo rajanje. Spomnili se bodo tudi partizanskih grobov in jih okrasili z vencii. Na slavnostni seji pa bodo evolejem razdeljene spomenice. — V kulturnem sporedu 27. aprila bodo sodelovale vsake organizacije s šolo. Razen OF, ki bo organizirala priprave za proslavo, sta najbolj agilna šola in domače KUD. Dobitek od prireditve pa bodo dali za zgraditev kulturnega doma v Trstu. — ajč.

Maribor, 18. aprila. Gojenci in gojenke doma uencev v gospodarstvu MLO Maribor tekmujejo z Dravinjo učiteljskim in vzgojnimi učini in uspehih glede zdravstva. Udeležba v učnih krožkih je stodoletna, gojenci sami čistijo prostore v domu, jih belijo ter opravljajo mizarstva in ključavničarska dela. Pa ne samo pri urejanju doma, tudi medsebojno si pomagajo zlasti z organiziranjem množičnih delovnih skupin čevljarke oblačilne, brivke, plekarske in ključavničarske stroke. Veselje do jutranje telovadbe raste prav tako tudi do sanje in reda. Za proslavo 10-letnice OF pripravljajo v domu glasbene točke, deklaracije in zbornice recitacije. — Izravska skupina pa vadi Klopčičevo igrico »Matje«. Proslava, ki bo zvečer pred praznikom, bo prikazala napredek v kulturnem delu. — ajč.

Dobitek prireditve bodo dali za zgraditev kulturnega doma v Trstu

Maribor, 18. aprila. Gojenci in gojenke doma uencev v gospodarstvu MLO Maribor tekmujejo z Dravinjo učiteljskim in vzgojnimi učini in uspehih glede zdravstva. Udeležba v učnih krožkih je stodoletna, gojenci sami čistijo prostore v domu, jih belijo ter opravljajo mizarstva in ključavničarska dela. Pa ne samo pri urejanju doma, tudi medsebojno si pomagajo zlasti z organiziranjem množičnih delovnih skupin čevljarke oblačilne, brivke, plekarske in ključavničarske stroke. Veselje do jutranje telovadbe raste prav tako tudi do sanje in reda. Za proslavo 10-letnice OF pripravljajo v domu glasbene točke, deklaracije in zbornice recitacije. — Izravska skupina pa vadi Klopčičevo igrico »Matje«. Proslava, ki bo zvečer pred praznikom, bo prikazala napredek v kulturnem delu. — ajč.

Dobitek prireditve bodo dali za zgraditev kulturnega doma v Trstu

Maribor, 18. aprila. Gojenci in gojenke doma uencev v gospodarstvu MLO Maribor tekmujejo z Dravinjo učiteljskim in vzgojnimi učini in uspehih glede zdravstva. Udeležba v učnih krožkih je stodoletna, gojenci sami čistijo prostore v domu, jih belijo ter opravljajo mizarstva in ključavničarska dela. Pa ne samo pri urejanju doma, tudi medsebojno si pomagajo zlasti z organiziranjem množičnih delovnih skupin čevljarke oblačilne, brivke, plekarske in ključavničarske stroke. Veselje do jutranje telovadbe raste prav tako tudi do sanje in reda. Za proslavo 10-letnice OF pripravljajo v domu glasbene točke, deklaracije in zbornice recitacije. — Izravska skupina pa vadi Klopčičevo igrico »Matje«. Proslava, ki bo zvečer pred praznikom, bo prikazala napredek v kulturnem delu. — ajč.

Dobitek prireditve bodo dali za zgraditev kulturnega doma v Trstu

Maribor, 18. aprila. Gojenci in gojenke doma uencev v gospodarstvu MLO Maribor tekmujejo z Dravinjo učiteljskim in vzgojnimi učini in uspehih glede zdravstva. Udeležba v učnih krožkih je stodoletna, gojenci sami čistijo prostore v domu, jih belijo ter opravljajo mizarstva in ključavničarska dela. Pa ne samo pri urejanju doma, tudi medsebojno si pomagajo zlasti z organiziranjem množičnih delovnih skupin čevljarke oblačilne, brivke, plekarske in ključavničarske stroke. Veselje do jutranje telovadbe raste prav tako tudi do sanje in reda. Za proslavo 10-letnice OF pripravljajo v domu glasbene točke, deklaracije in zbornice recitacije. — Izravska skupina pa vadi Klopčičevo igrico »Matje«. Proslava, ki bo zvečer pred praznikom, bo prikazala napredek v kulturnem delu. — ajč.

Dobitek prireditve bodo dali za zgraditev kulturnega doma v Trstu

Maribor, 18. aprila. Gojenci in gojenke doma uencev v gospodarstvu MLO Maribor tekmujejo z Dravinjo učiteljskim in vzgojnimi učini in uspehih glede zdravstva. Udeležba v učnih krožkih je stodoletna, gojenci sami čistijo prostore v domu, jih belijo ter opravljajo mizarstva in ključavničarska dela. Pa ne samo pri urejanju doma, tudi medsebojno si pomagajo zlasti z organiziranjem množičnih delovnih skupin čevljarke oblačilne, brivke, plekarske in ključavničarske stroke. Veselje do jutranje telovadbe raste prav tako tudi do sanje in reda. Za proslavo 10-letnice OF pripravljajo v domu glasbene točke, deklaracije in zbornice recitacije. — Izravska skupina pa vadi Klopčičevo igrico »Matje«. Proslava, ki bo zvečer pred praznikom, bo prikazala napredek v kulturnem delu. — ajč.

Dobitek prireditve bodo dali za zgraditev kulturnega doma v Trstu

Maribor, 18. aprila. Gojenci in gojenke doma uencev v gospodarstvu MLO Maribor tekmujejo z Dravinjo učiteljskim in vzgojnimi učini in uspehih glede zdravstva. Udeležba v učnih krožkih je stodoletna, gojenci sami čistijo prostore v domu, jih belijo ter opravljajo mizarstva in ključavničarska dela. Pa ne samo pri urejanju doma, tudi medsebojno si pomagajo zlasti z organiziranjem množičnih delovnih skupin čevljarke oblačilne, brivke, plekarske in ključavničarske stroke. Veselje do jutranje telovadbe raste prav tako tudi do sanje in reda. Za proslavo 10-letnice OF pripravljajo v domu glasbene točke, deklaracije in zbornice recitacije. — Izravska skupina pa vadi Klopčičevo igrico »Matje«. Proslava, ki bo zvečer pred praznikom, bo prikazala napredek v kulturnem delu. — ajč.

Dobitek prireditve bodo dali za zgraditev kulturnega doma v Trstu

Maribor, 18. aprila. Gojenci in gojenke doma uencev v gospodarstvu MLO Maribor tekmujejo z Dravinjo učiteljskim in vzgojnimi učini in uspehih glede zdravstva. Udeležba v učnih krožkih je stodoletna, gojenci sami čistijo prostore v domu, jih belijo ter opravljajo mizarstva in ključavničarska dela. Pa ne samo pri urejanju doma, tudi medsebojno si pomagajo zlasti z organiziranjem množičnih delovnih skupin čevljarke oblačilne, brivke, plekarske in ključavničarske stroke. Veselje do jutranje telovadbe raste prav tako tudi do sanje in reda. Za proslavo 10-letnice OF pripravljajo v domu glasbene točke, deklaracije in zbornice recitacije. — Izravska skupina pa vadi Klopčičevo igrico »Matje«. Proslava, ki bo zvečer pred praznikom, bo prikazala napredek v kulturnem delu. — ajč.

Dobitek prireditve bodo dali za zgraditev kulturnega doma v Trstu

Maribor, 18. aprila. Gojenci in gojenke doma uencev v gospodarstvu MLO Maribor tekmujejo z Dravinjo učiteljskim in vzgojnimi učini in uspehih glede zdravstva. Udeležba v učnih krožkih je stodoletna, gojenci sami čistijo prostore v domu, jih belijo ter opravljajo mizarstva in ključavničarska dela. Pa ne samo pri urejanju doma, tudi medsebojno si pomagajo zlasti z organiziranjem množičnih delovnih skupin čevljarke oblačilne, brivke, plekarske in ključavničarske stroke. Veselje do jutranje telovadbe raste prav tako tudi do sanje in reda. Za proslavo 10-letnice OF pripravljajo v domu glasbene točke, deklaracije in zbornice recitacije. — Izravska skupina pa vadi Klopčičevo igrico »Matje«. Proslava, ki bo zvečer pred praznikom, bo prikazala napredek v kulturnem delu. — ajč.

Dobitek prireditve bodo dali za zgraditev kulturnega doma v Trstu

Maribor, 18. aprila. Gojenci in gojenke doma uencev v gospodarstvu MLO Maribor tekmujejo z Dravinjo učiteljskim in vzgojnimi učini in uspehih glede zdravstva. Udeležba v učnih krožkih je stodoletna, gojenci sami čistijo prostore v domu, jih belijo ter opravljajo mizarstva in ključavničarska dela. Pa ne samo pri urejanju doma, tudi medsebojno si pomagajo zlasti z organiziranjem množičnih delovnih skupin čevljarke oblačilne, brivke, plekarske in ključavničarske stroke. Veselje do jutranje telovadbe raste prav tako tudi do sanje in reda. Za proslavo 10-letnice OF pripravljajo v domu glasbene točke, deklaracije in zbornice recitacije. — Izravska skupina pa vadi Klopčičevo igrico »Matje«. Proslava, ki bo zvečer pred praznikom, bo prikazala napredek v kulturnem delu. — ajč.

Dobitek prireditve bodo dali za zgraditev kulturnega doma v Trstu

Maribor, 18. aprila. Gojenci in gojenke doma uencev v gospodarstvu MLO Maribor tekmujejo z Dravinjo učiteljskim in vzgojnimi učini in uspehih glede zdravstva. Udeležba v učnih krožkih je stodoletna, gojenci sami čistijo prostore v domu, jih belijo ter opravljajo mizarstva in ključavničarska dela. Pa ne samo pri urejanju doma, tudi medsebojno si pomagajo zlasti z organiziranjem množičnih delovnih skupin čevljarke oblačilne, brivke, plekarske in ključavničarske stroke. Veselje do jutranje telovadbe raste prav tako tudi do sanje in reda. Za proslavo 10-letnice OF pripravljajo v domu glasbene točke, deklaracije in zbornice recitacije. — Izravska skupina pa vadi Klopčičevo igrico »Matje«. Proslava, ki bo zvečer pred praznikom, bo prikazala napredek v kulturnem delu. — ajč.

Dobitek prireditve bodo dali za zgraditev kulturnega doma v Trstu

Maribor, 18. aprila. Gojenci in gojenke doma uencev v gospodarstvu MLO Maribor tekmujejo z Dravinjo učiteljskim in vzgojnimi učini in uspehih glede zdravstva. Udeležba v učnih krožkih je stodoletna, gojenci sami čistijo prostore v domu, jih belijo ter opravljajo mizarstva in ključavničarska dela. Pa ne samo pri urejanju doma, tudi medsebojno si pomagajo zlasti z organiziranjem množičnih delovnih skupin čevljarke oblačilne, brivke, plekarske in ključavničarske stroke. Veselje do jutranje telovadbe raste prav tako tudi do sanje in reda. Za proslavo 10-letnice OF pripravljajo v domu glasbene točke, deklaracije in zbornice recitacije. — Izravska skupina pa vadi Klopčičevo igrico »Matje«. Proslava, ki bo zvečer pred praznikom, bo prikazala napredek v kulturnem delu. — ajč.

Dobitek prireditve bodo dali za zgraditev kulturnega doma v Trstu

Maribor, 18. aprila. Gojenci in gojenke doma uencev v gospodarstvu MLO Maribor tekmujejo z Dravinjo učiteljskim in vzgojnimi učini in uspehih glede zdravstva. Udeležba v učnih krožkih je stodoletna, gojenci sami čistijo prostore v domu, jih belijo ter opravljajo mizarstva in ključavničarska dela. Pa ne samo pri urejanju doma, tudi medsebojno si pomagajo zlasti z organiziranjem množičnih delovnih skupin čevljarke oblačilne, brivke, plekarske in ključavničarske stroke. Veselje do jutranje telovadbe raste prav tako tudi do sanje in reda. Za proslavo 10-letnice OF pripravljajo v domu glasbene točke, deklaracije in zbornice recitacije. — Izravska skupina pa vadi Klopčičevo igrico »Matje«. Proslava, ki bo zvečer pred praznikom, bo prikazala napredek v kulturnem delu. — ajč.

Dobitek prireditve bodo dali za zgraditev kulturnega doma v Trstu

Maribor, 18. aprila. Gojenci in gojenke doma uencev v gospodarstvu MLO Maribor tekmujejo z Dravinjo učiteljskim in vzgojnimi učini in uspehih glede zdravstva. Udeležba v učnih krožkih je stodoletna, gojenci sami čistijo prostore v domu, jih belijo ter opravljajo mizarstva in ključavničarska dela. Pa ne samo pri urejanju doma, tudi medsebojno si pomagajo zlasti z organiziranjem množičnih delovnih skupin čevljarke oblačilne, brivke, plekarske in ključavničarske stroke. Veselje do jutranje telovadbe raste prav tako tudi do sanje in reda. Za proslavo 10-letnice OF pripravljajo v domu glasbene točke, deklaracije in zbornice recitacije. — Izravska skupina pa vadi Klopčičevo igrico »Matje«. Proslava, ki bo zvečer pred praznikom, bo prikazala napredek v kulturnem delu. — ajč.

Dobitek prireditve bodo dali za zgraditev kulturnega doma v Trstu

Maribor, 18. aprila. Gojenci in gojenke doma uencev v gospodarstvu MLO Maribor tekmujejo z Dravinjo učiteljskim in vzgojnimi učini in uspehih glede zdravstva. Udeležba v učnih krožkih je stodoletna, gojenci sami čistijo prostore v domu, jih belijo ter opravljajo mizarstva in ključavničarska dela. Pa ne samo pri urejanju doma, tudi medsebojno si pomagajo zlasti z organiziranjem množičnih delovnih skupin čevljarke oblačilne, brivke, plekarske in ključavničarske stroke. Veselje do jutranje telovadbe raste prav tako tudi do sanje in reda. Za proslavo 10-letnice OF pripravljajo v domu glasbene točke, deklaracije in zbornice recitacije. — Izravska skupina pa vadi Klopčičevo igrico »Matje«. Proslava, ki bo zvečer pred praznikom, bo prikazala napredek v kulturnem delu. — ajč.

Dobitek prireditve bodo dali za zgraditev kulturnega doma v Trstu

Maribor, 18. aprila. Gojenci in gojenke doma uencev v gospodarstvu MLO Maribor tekmujejo z Dravinjo učiteljskim in vzgojnimi učini in uspehih glede zdravstva. Udeležba v učnih krožkih je stodoletna, gojenci sami čistijo prostore v domu, jih belijo ter opravljajo mizarstva in ključavničarska dela. Pa ne samo pri urejanju doma, tudi medsebojno si pomagajo zlasti z organiziranjem množičnih delovnih skupin čevljarke oblačilne, brivke, plekarske in ključavničarske stroke. Veselje do jutranje telovadbe raste prav tako tudi do sanje in reda. Za proslavo 10-letnice OF pripravljajo v domu glasbene točke, deklaracije in zbornice recitacije. — Izravska skupina pa vadi Klopčičevo igrico »Matje«. Proslava, ki bo zvečer pred praznikom, bo prikazala napredek v kulturnem delu. — ajč.

Dobitek prireditve bodo dali za zgraditev kulturnega doma v Trstu

Maribor, 18. aprila. Gojenci in gojenke doma uencev v gospodarstvu MLO Maribor tekmujejo z Dravinjo učiteljskim in vzgojnimi učini in uspehih glede zdravstva. Udeležba v učnih krožkih je stodoletna, gojenci sami čistijo prostore v domu, jih belijo ter opravljajo mizarstva in ključavničarska dela. Pa ne samo pri urejanju doma, tudi medsebojno si pomagajo zlasti z organiziranjem množičnih delovnih skupin čevljarke oblačilne, brivke, plekarske in ključavničarske stroke. Veselje do jutranje telovadbe raste prav tako tudi do sanje in reda. Za proslavo 10-letnice OF pripravljajo v domu glasbene točke, deklaracije in zbornice recitacije. — Izravska skupina pa vadi Klopčičevo igrico »Matje«. Proslava, ki bo zvečer pred praznikom, bo prikazala napredek v kulturnem delu. — ajč.

Dobitek prireditve bodo dali za zgraditev kulturnega doma v Trstu

Maribor, 18. aprila. Gojenci in gojenke doma uencev v gospodarstvu MLO Maribor tekmujejo z Dravinjo učiteljskim in vzgojnimi učini in uspehih glede zdravstva. Udeležba v učnih krožkih je stodoletna, gojenci sami čistijo prostore v domu, jih belijo ter opravljajo mizarstva in ključavničarska dela. Pa ne samo pri urejanju doma, tudi medsebojno si pomagajo zlasti z organiziranjem množičnih delovnih skupin čevljarke oblačilne, brivke, plekarske in ključavničarske stroke. Veselje do jutranje telovadbe raste prav tako tudi do sanje in reda. Za proslavo 10-letnice OF pripravljajo v domu glasbene točke, deklaracije in zbornice recitacije. — Izravska skupina pa vadi Klopčičevo igrico »Matje«. Proslava, ki bo zvečer pred praznikom, bo prikazala napredek v kulturnem delu. — ajč.

Dobitek prireditve bodo dali za zgraditev kulturnega doma v Trstu

Maribor, 18. aprila. Gojenci in gojenke doma uencev v gospodarstvu MLO Maribor tekmujejo z Dravinjo učiteljskim in vzgojnimi učini in uspehih glede zdravstva. Udeležba v učnih krožkih je stodoletna, gojenci sami čistijo prostore v domu, jih belijo ter opravljajo mizarstva in ključavničarska dela. Pa ne samo pri urejanju doma, tudi medsebojno si pomagajo zlasti z organiziranjem množičnih delovnih skupin čevljarke oblačilne, brivke, plekarske in ključavničarske stroke. Veselje do jutranje telovadbe raste prav tako tudi do sanje in reda. Za proslavo 10-letnice OF pripravljajo v domu glasbene točke, deklaracije in zbornice recitacije. — Izravska skupina pa vadi Klopčičevo igrico »Matje«. Proslava, ki bo zvečer pred praznikom, bo prikazala napredek v kulturnem delu. — ajč.

Dobitek prireditve bodo dali za zgraditev kulturnega doma v Trstu

Maribor, 18. aprila. Gojenci in gojenke doma uencev v gospodarstvu MLO Maribor tekmujejo z Dravinjo učiteljskim in vzgojnimi učini in uspehih glede zdravstva. Udeležba v učnih krožkih je stodoletna, gojenci sami čistijo prostore v domu, jih belijo ter opravljajo mizarstva in ključavničarska dela. Pa ne samo pri urejanju doma, tudi medsebojno si pomagajo zlasti z organiziranjem množičnih delovnih skupin čevljarke oblačilne, brivke, plekarske in ključavničarske stroke. Veselje do jutranje telovadbe raste prav tako tudi do sanje in reda. Za proslavo 10-letnice OF pripravljajo v domu glasbene točke, deklaracije in zbornice recitacije. — Izravska skupina pa vadi Klopčičevo igrico »Matje«. Proslava, ki bo zvečer pred praznikom, bo prikazala napredek v kulturnem delu. — ajč.

Dobitek prireditve bodo dali za zgraditev kulturnega doma v Trstu

Maribor, 18. aprila. Gojenci in gojenke doma uencev v gospodarstvu MLO Maribor tekmujejo z Dravinjo učiteljskim in vzgojnimi učini in uspehih glede zdravstva. Udeležba v učnih krožkih je stodoletna, gojenci sami čistijo prostore v domu, jih belijo ter opravljajo mizarstva in ključavničarska dela. Pa ne samo pri urejanju doma, tudi medsebojno si pomagajo zlasti z organiziranjem množičnih delovnih skupin čevljarke oblačilne, brivke, plekarske in ključavničarske stroke. Veselje do jutranje telovadbe raste prav tako tudi do sanje in reda. Za proslavo 10-letnice OF pripravljajo v domu glasbene točke, deklaracije in zbornice recitacije. — Izravska skupina pa vadi Klopčičevo igrico »Matje«. Proslava, ki bo zvečer pred praznikom, bo prikazala napredek v kulturnem delu. — ajč.

Dobitek prireditve bodo dali za zgraditev kulturnega doma v Trstu

Maribor, 18. aprila. Gojenci in gojenke doma uencev v gospodarstvu MLO Maribor tekmujejo z Dravinjo učiteljskim in vzgojnimi učini in uspehih glede zdravstva. Udeležba v učnih krožkih je stodoletna, gojenci sami čistijo prostore v domu, jih belijo ter opravljajo mizarstva in ključavničarska dela. Pa ne samo pri urejanju doma, tudi medsebojno si pomagajo zlasti z organiziranjem množičnih delovnih skupin čevljarke oblačilne, brivke, plekarske in ključavničarske stroke. Veselje do jutranje telovadbe raste prav tako tudi do sanje in reda. Za proslavo 10-letnice OF pripravljajo v domu glasbene točke, deklaracije in zbornice recitacije. — Izravska skupina pa vadi Klopčičevo igrico »Matje«. Proslava, ki bo zvečer pred praznikom, bo prikazala napredek v kulturnem delu. — ajč.

Dobitek prireditve bodo dali za zgraditev kulturnega doma v Trstu

Maribor, 18. aprila. Gojenci in gojenke doma uencev v gospodarstvu MLO Maribor tekmujejo z Dravinjo učiteljskim in vzgojnimi učini in uspehih glede zdravstva. Udeležba v učnih krožkih je stodoletna, gojenci sami čistijo prostore v domu, jih belijo ter opravljajo mizarstva in ključavničarska dela. Pa ne samo pri urejanju doma, tudi medsebojno si pomagajo zlasti z organiziranjem množičnih delovnih skupin čevljarke oblačilne, brivke, plekarske in ključavničarske stroke. Veselje do jutranje telovadbe raste prav tako tudi do sanje in reda. Za proslavo 10-letnice OF pripravljajo v domu glasbene točke, deklaracije in zbornice recitacije. — Iz

Fizikturniki tekmujejo v počastitev 10-letnice OF Smučarji Nakla se bore za prvo mesto

Od vseh fizikturnih organizacij je razen planincev najbolje organizirala tekmovalce v počastitev 10. obletnice OF Smučarska zveza Slovenije. Kdaj bi pristojni sestankom njene tekmovalne komisije, bi hitro spoznal, da nima lahkega dela, saj je tekmovalci za 10. obletnico OF zajelo prav vse osnovne smučarske organizacije. Dopisi in poročila se množe iz dneva v dan, prihajajo pa tudi pritožbe. Zato poslujeta komisija strogo po izdelanem pravilniku in se ozira samo na dosežene uspehe, ker bi sicer v obliki dela prave lahko zašla v pristranost.

Smučarska zveza izdaja enkrat na mesec svoj Bilten, katerem seznanja osnovne organizacije z najvažnejšimi dogodki in dogodki. Razumljivo je, da je Bilten precej pripomogel k izboljšanju tekmovalstva za 10. obletnico OF. V zadnji številki je Zveza še ocenila najboljšo organizacijo. Prvo mesto je zasedla smučarska sekcija telovadnega društva Nakla. Na pomemben uspeh so smučarji Nakla dosegli v avstrijski tekmi, namreč marilovega sekretarja Feldina Drušana, pa tudi smučarski učitelj Korčnan Slavko je precej pripomogel k zmagi. Predvsem so se Nakljanji izkazali v povečanju števila tekmovalcev. Lani so imeli komaj enega tekmovalca, letos pa kar 27, od katerih ima vsak za seboj najmanj 3 nastopa. Razen tega so jeseni izvedli društveni turnir, na katerem so se tudi v finančnem poslovanju, saj so se darno poravnali vse finančne obveznosti za leto 1951. Dobro so si organizirali izvenredno vzgojo, prav tako pa redno pošiljajo svoja poročila o tekmah in drugih prireditvah.

Poleg smučarjev Nakla so se v tekmovalni dobro izkazala društva SSD Bled, SK Ločan, SK Rudar iz Trbovelj, TD Fran, SK Št. Vid, TD Gorje in še nekatera. Komisija pri SZS zatrjuje, da bo borba za prvo mesto ob zaključku tekmovalstva še ostra, saj je razlika med prvo šestico zelo majhna. Mnogo društev bi

lahko doseglo še lepše uspehe, če bi se bolj točno ravnala po tekmovalnem pravilniku. Tako so se na primer lepo izkazali smučarji na Jeserjskem, ki so pod vodstvom marilovega funkcionarja Kamničarja doslej letos pomembne uspehe. Priredili so vrsto uspešnih tekem, organizirali so za svoje članstvo strokovna predavanja, izvedli jesenski kros itd., toda ker niso izpolnili enega izmed osnovnih pogojev za ocenjevanje (udeležba vseh članov na dveh tekmah izven domačega kraja s pogojem, da pride tekmovalci skozi cilji, jih komisija ni mogla upoštevati v polni meri.

Sekretar SZS inž. Pohar, ki vodi celotno tekmovalstvo, je v uspehi te akcije kar zadovoljen. Pravi, da bo vse prihodnje leto pozorno razpisala podobno tekmovalstvo, kajti rezultati, ki so se letos pokazali, so zelo razveseljavili. Predvsem se je povečal kader tekmovalcev, pa tudi na sploh je opaziti v društvih večjo razgibanost. To je zlasti razvidno iz velikoga zasluga, ki ji vlada med društvimi, klubi in tekmicami za to tekmovalstvo, saj prihaja na zvezo toliko dopisov kot se nikoli.

Polfinalna tekma na čast 10. obletnice OF Odred : Korotan 5:3 (3:1)

V Kranju je bila večera popoldne pred 2000 gledalci odigrana polfinalna nogometna tekma med članom II. zvezne lige Odredom iz Ljubljane in prvakom Slovenije Korotanom iz Kranja.

Odred: Bencik, Piskar, Berginc, Papež, Lesjak, Osredki, Životič, Čarbič, Hočevar, Kržan, Belcer.

Korotan: Kovaržič, Malac, Kito, Majec, Razpnotnik, Jan, Mihelič, Wigele, Božič, Ljubič, Brezar.

Sodnik Erlich iz Ljubljane.

Ze v prvih minutah igre je Odred močno napadel, toda dva kosa, ki so jih izstrelili napadalci gostov, sta ostala neizkoriščena. V 15. minuti je

srednji napadalec Odreda Hočevar pobegnil domači obrambi in zabil prvi gol za Odred. Ze v naslednji minuti je Životič iz gneče povisal rezultat na 2:0. Po tem голу so se domači otresli pritiska in v 19. minuti po Miheliču rezultat zmanjšali na 2:1. Odred je dosegel tretji gol po Belcerju v 20. minuti, medtem ko so pred njegovi napadalci zapravili več ugodnih priložnosti za zvišanje rezultata.

Ze v prvih minutah drugega polčasa je Životič s šestih metrov zresil vrata. Napadalec akcije Korotana so se konale v šestnajstmetrskem prostoru, kjer je sodnik izstrelil Odreda Piskar, ki je igral zelo dobro. V osmi minuti je dosejel prosti strel Kržan postal v mrežo in zvišal rezultat na 4:1. To je bil obenem tudi najljepši gol v igri. Domači se niso zmedli temveč so z nezmanjšano silo in z veliko borbenostjo napadali na vrata Odreda. V 14. minuti je Korotan dosegel iz kota gol, katerega je sodnik iz neznanih vzrokov ni postavil žogo, globoko v kazenskem prostoru. V zadnjih 15. minutah je moštvo Odreda ostro napadalo, kar mu je prineslo tudi še en gol, ki ga je dal Belcer.

Sodnik Erlich je sodil s napakami in je s svojimi odločitvami oskodoval obe moštvi. — Vid Štemphar.

Sao Paolo v Ljubljani?

Beograd, 18. aprila. Kakor smo že poročali, bodo gostovali »Dinamo«, »Partizani« in »Crvena zvezda« na Angielskem. Poleg tega bodo imeli naši nogometni klubi v začetku maja več mednarodnih tekem. Zagrebški »Dinamo« bo predelil 1. in 2. maja »Rot-Weiss« iz Essena (1. maja) in »Vienna« iz Dunaja (2. maja). »Hajduk« se je dokončno dogovoril za gostovanje v Turčiji. Splitski nogometisti bodo igrali 12., 13., 19. in 20. maja v Carigradu.

V tekmi za preostanek za gostovanje brazilskega nogometaša »Sao Paola« ki je na turneji po Evropi. Če bodo pogajanja ugodno končana, bodo brazilski nogometaši igrali 25. aprila v Beogradu in nemara 27. aprila v Ljubljani. »Borac« iz Zagreba se pogaja s »Sportklubom« iz Salzburga za dve tekmi v Zagrebu.

Plavalci in waterpolisti Mornarja na Nizozemskem

Beograd, 18. aprila. Plavalna in waterpolo ekipa »Mornarja« iz Spilite je sinoči odšla na Nizozemsko, kjer bo imela od 22. do 25. aprila pet srečanj z najboljšimi plavalnimi in waterpolo ekipami v mestih Nijmegen, Arnhem, Delftu in Amsterdamu. Tekmovalci bodo na 100 m prosto, 100 m hrbino, 100 in 200 m prsno ter v štafeti 3 x 100 mesano, kakor tudi v waterpolu.

Odpotovanje je 11 plavalcev in waterpolistov.

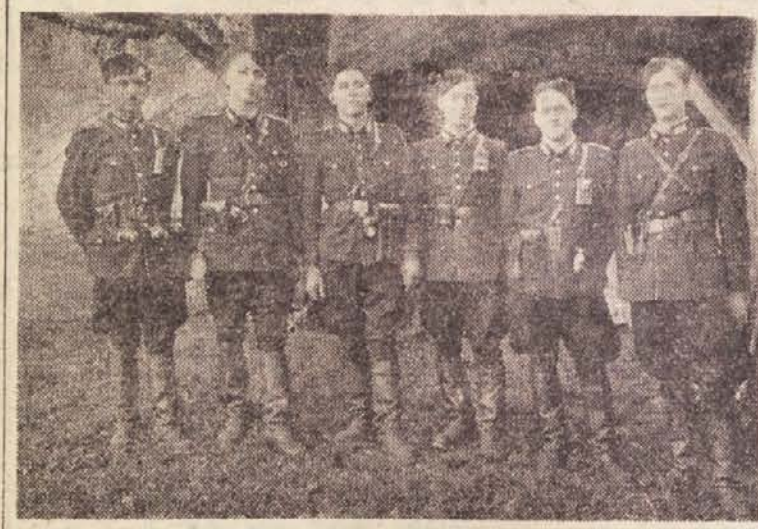
MEDNARODNI ŠPORT

Kolesarska dirka okrog Maroka
Mogador (Maroko), 18. aprila. Na progi Mogador-Safi, dolgi 135 km, je zmagal v kolesarski dirki »Okrog Maroka« Marokanec Dos Reis. Ključni plasman je vedno vodil Francoz Redon. Gostje pred ortugalskima bratoma Fernandezom in Lucianom Moreira.

Rim. — Ko je skušal zrušiti svetovni brzinski rekord za motorje 125 cm, se je italijanski motociklist Maggi Renato prevrnil in hudo poškodoval na glavi, takoj ko je startal na cesti Via Appia, južno od Rima. Med prevozom v bolnišnico je umrl.

Helsinki, 16. aprila. Letošnje svetovno prvenstvo v prosti rokoborbi bo v Helsinkih (Finska) od 26. do 23. aprila.

Kdo pozna padle partizanske kurirje?

Svojce ali znanec padlih borec s poročilo na naslov: Krajevna zveza priimek in ime ter rojstne podatke 3 S stanice v Okroglih pri Razborju. Podatke potrebujemo za odkritje spominske plošče.

OBVESTILA

Sestavljen je osnutek nove zemljske knjige za katastrsko občino Globoka s sodnem okrajem Ljutomer in je določen 1. maj 1951 kot dan, od katerega dalje se postopa s tem osnutekom kot z zemljsko knjigo. S tem dnem se stara zemljska knjiga za omenjeno katastrsko občino sklene in da iz rabe, kolikor stopa nova zemljska knjiga na njeno mesto, ter se od tega dne dalje samo z vpisom v novo zemljsko knjigo lahko dosežejo stinski zemljiškopravnega vira glede nepremičnin, ki so vpisane v njej. V času med 1. majem in 1. junijem 1951 se bo opravil postopek za popravilne in zemljske knjige. V tem roku naj pri okrajnem sodišču v Ljutomeru privedete stranke prijavljeno svoje zahteve oziroma svoje ugovore, če mislijo, da je treba kakšne vpise v novi knjigi dopolniti, spremeniti ali izbrisati. Podrobnosti so razvidne iz okrajne ministerstva za pravosodje LRS v Ljubljani z dne 27. 3. 1951. Org. št. 53/48-100, ki je objavljen v pilog. št. 14. Uradnega lista LRS z dne 3. 4. 1951.

Ministrstvo za pravosodje LRS v Ljubljani, dne 16. 4. 1951

RAZPIS

Štipendij francoske vlade za poletne tečaj francoskega jezika v Grenoble.

Svet za znanost in kulturo FLRJ razpisuje štipendije francoske vlade za poletne tečaj francoskega jezika, ki bodo v mesecih juliju in avgustu v Grenobleu in Franciji.

Prijavitelj se lahko zamje profesorji in predavatelji francoskega jezika v srednjih šolah.

Kandidati naj pošljejo svoje prošnje preko Sveta za prosveto in kulturo LRS. K vsaki prošnji naj uprava šole ali ustanove, v kateri dela kandidat, priloži svoje mišljenje oz. oceno kandidativnega dela in uspeha. Prednost bodo imeli pri izbiri kandidatorov oni, ki so se odlikovali s svojim delom pri pouku francoskega jezika.

V prošnji je treba navesti: znanje, solske kvalifikacije, pregled dosedanjega dela v službi, točen naslov in ev. telefonsko številko, podatke o ev. poprejšnjih bivanjih v inozemstvu.

Prijavitelj za dostavo prošnji je 30. april 1951. let.

Iz Sveta za znanost in kulturo FLRJ.

OBJAVA

Vsa državna, združena in privatna podjetja, ki zaposlujejo tesarake vaje obveščamo, da se bo pričel dvo-mesečni pripravljalni tečaj 3. maja 1951 v Ljubljani v Robbovi ulici. Najpote vaje pravčasno v šolo. — Šolista uprava.

IZLET NA TEKMO ODRED : RADNIČKI

V nedeljo 22. aprila bo igral »Odred« prvenstvo tekmo proti Radničkem v Beogradu. Ob tej priliki organizira vodstvo »Odreda« obisk tekme. Vse informacije in prijave sprejema poslovni vodja, vabimo vse, ki bi se zanimajo za razvoj zoologije v zadnjem desetletju.

VELIKO TOMBOLO

Dobitki: spalnica, 3 samske sobe, kuhinjska oprema, radijski aparat, 3 prašiči, 3 x 5 ton premoaga, 3 x 4 kub. m drv, 5 x 2 prašiči odjeli, blago za moško obleko, rožmarji, smoki, električna peč itd. Razen tega še 800 manjših dobikov.

Cena tablic 40 din. Dobijo se v vseh trafikah, žel. postajah, restavracijah in trgovinah.

Berite objave v časopisih!

RADIO

Dnevni spored za četrtek 19. IV.

Poročila ob 5.15, 6.12.30, 15.19.30, 22.19.35.

5. Jutrarnji pozdrav — 5.25 Plesna glasba — 6.10 — Jutrarnji koncert — 12.40 Lahek opoldanski spored — 12.40 Zabavna glasba, vmes objave — 13.00 Pr. dr. Bogo Grafenauer: Francoske vojne in lirsko pokrajine (ponovitev) — 13.20 Iz lahkih orkestralnih suit — 14. Komorna ura del Aleksandra Borodina in Sergeja Bortkivice — Sodelujejo: baritonist Andrej Stražar, pianistka Maša Bohinec in pianist Marjan Vodopivec — 14.30 Kulturni pregled — Ivan Grohar ob 40-letnici smrti — 14.40 Poje komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberne — 15.15 — 15.30 Glasba iz Južne Amerike — 17.30 Na tedenski skladatelj: Edvard Grieg — 17.40 Iz sodobne italijanske proze — 18.00 Predklasični do danes — Sodelujejo: mezosopraniistica Sonja Drakšler, tenorist Janez Lipušček in pianist Marjan Vodopivec (samospojev) Richard Strauss — 18.20 Pogovor s pianistko — 18.40 Igra Knežev trjo — 19.00 Prerez iz oper Bejčica Smetane »Ljubša« in »Tamnist« — 19.45 Zabavna glasba, vmes objave — 20. Domače aktualnosti (Letošnja turistična sezona) — 20.15 Koncert po želja — 20.50 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 21. Skladba Antona Foerstraja izvajajo: Beziška Koritnikva, Marjan Lipovšek, Slovenski pregled — Ivan Grohar ob 40-letnici smrti — 14.40 Poje komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberne — 15.15 — 15.30 Glasba iz Južne Amerike — 17.30 Na tedenski skladatelj: Edvard Grieg — 17.40 Iz sodobne italijanske proze — 18.00 Predklasični do danes — Sodelujejo: mezosopraniistica Sonja Drakšler, tenorist Janez Lipušček in pianist Marjan Vodopivec (samospojev) Richard Strauss — 18.20 Pogovor s pianistko — 18.40 Igra Knežev trjo — 19.00 Prerez iz oper Bejčica Smetane »Ljubša« in »Tamnist« — 19.45 Zabavna glasba, vmes objave — 20. Domače aktualnosti (Letošnja turistična sezona) — 20.15 Koncert po želja — 20.50 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 21. Skladba Antona Foerstraja izvajajo: Beziška Koritnikva, Marjan Lipovšek, Slovenski pregled — Ivan Grohar ob 40-letnici smrti — 14.40 Poje komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberne — 15.15 — 15.30 Glasba iz Južne Amerike — 17.30 Na tedenski skladatelj: Edvard Grieg — 17.40 Iz sodobne italijanske proze — 18.00 Predklasični do danes — Sodelujejo: mezosopraniistica Sonja Drakšler, tenorist Janez Lipušček in pianist Marjan Vodopivec (samospojev) Richard Strauss — 18.20 Pogovor s pianistko — 18.40 Igra Knežev trjo — 19.00 Prerez iz oper Bejčica Smetane »Ljubša« in »Tamnist« — 19.45 Zabavna glasba, vmes objave — 20. Domače aktualnosti (Letošnja turistična sezona) — 20.15 Koncert po želja — 20.50 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 21. Skladba Antona Foerstraja izvajajo: Beziška Koritnikva, Marjan Lipovšek, Slovenski pregled — Ivan Grohar ob 40-letnici smrti — 14.40 Poje komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberne — 15.15 — 15.30 Glasba iz Južne Amerike — 17.30 Na tedenski skladatelj: Edvard Grieg — 17.40 Iz sodobne italijanske proze — 18.00 Predklasični do danes — Sodelujejo: mezosopraniistica Sonja Drakšler, tenorist Janez Lipušček in pianist Marjan Vodopivec (samospojev) Richard Strauss — 18.20 Pogovor s pianistko — 18.40 Igra Knežev trjo — 19.00 Prerez iz oper Bejčica Smetane »Ljubša« in »Tamnist« — 19.45 Zabavna glasba, vmes objave — 20. Domače aktualnosti (Letošnja turistična sezona) — 20.15 Koncert po želja — 20.50 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 21. Skladba Antona Foerstraja izvajajo: Beziška Koritnikva, Marjan Lipovšek, Slovenski pregled — Ivan Grohar ob 40-letnici smrti — 14.40 Poje komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberne — 15.15 — 15.30 Glasba iz Južne Amerike — 17.30 Na tedenski skladatelj: Edvard Grieg — 17.40 Iz sodobne italijanske proze — 18.00 Predklasični do danes — Sodelujejo: mezosopraniistica Sonja Drakšler, tenorist Janez Lipušček in pianist Marjan Vodopivec (samospojev) Richard Strauss — 18.20 Pogovor s pianistko — 18.40 Igra Knežev trjo — 19.00 Prerez iz oper Bejčica Smetane »Ljubša« in »Tamnist« — 19.45 Zabavna glasba, vmes objave — 20. Domače aktualnosti (Letošnja turistična sezona) — 20.15 Koncert po želja — 20.50 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 21. Skladba Antona Foerstraja izvajajo: Beziška Koritnikva, Marjan Lipovšek, Slovenski pregled — Ivan Grohar ob 40-letnici smrti — 14.40 Poje komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberne — 15.15 — 15.30 Glasba iz Južne Amerike — 17.30 Na tedenski skladatelj: Edvard Grieg — 17.40 Iz sodobne italijanske proze — 18.00 Predklasični do danes — Sodelujejo: mezosopraniistica Sonja Drakšler, tenorist Janez Lipušček in pianist Marjan Vodopivec (samospojev) Richard Strauss — 18.20 Pogovor s pianistko — 18.40 Igra Knežev trjo — 19.00 Prerez iz oper Bejčica Smetane »Ljubša« in »Tamnist« — 19.45 Zabavna glasba, vmes objave — 20. Domače aktualnosti (Letošnja turistična sezona) — 20.15 Koncert po želja — 20.50 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 21. Skladba Antona Foerstraja izvajajo: Beziška Koritnikva, Marjan Lipovšek, Slovenski pregled — Ivan Grohar ob 40-letnici smrti — 14.40 Poje komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberne — 15.15 — 15.30 Glasba iz Južne Amerike — 17.30 Na tedenski skladatelj: Edvard Grieg — 17.40 Iz sodobne italijanske proze — 18.00 Predklasični do danes — Sodelujejo: mezosopraniistica Sonja Drakšler, tenorist Janez Lipušček in pianist Marjan Vodopivec (samospojev) Richard Strauss — 18.20 Pogovor s pianistko — 18.40 Igra Knežev trjo — 19.00 Prerez iz oper Bejčica Smetane »Ljubša« in »Tamnist« — 19.45 Zabavna glasba, vmes objave — 20. Domače aktualnosti (Letošnja turistična sezona) — 20.15 Koncert po želja — 20.50 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 21. Skladba Antona Foerstraja izvajajo: Beziška Koritnikva, Marjan Lipovšek, Slovenski pregled — Ivan Grohar ob 40-letnici smrti — 14.40 Poje komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberne — 15.15 — 15.30 Glasba iz Južne Amerike — 17.30 Na tedenski skladatelj: Edvard Grieg — 17.40 Iz sodobne italijanske proze — 18.00 Predklasični do danes — Sodelujejo: mezosopraniistica Sonja Drakšler, tenorist Janez Lipušček in pianist Marjan Vodopivec (samospojev) Richard Strauss — 18.20 Pogovor s pianistko — 18.40 Igra Knežev trjo — 19.00 Prerez iz oper Bejčica Smetane »Ljubša« in »Tamnist« — 19.45 Zabavna glasba, vmes objave — 20. Domače aktualnosti (Letošnja turistična sezona) — 20.15 Koncert po želja — 20.50 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 21. Skladba Antona Foerstraja izvajajo: Beziška Koritnikva, Marjan Lipovšek, Slovenski pregled — Ivan Grohar ob 40-letnici smrti — 14.40 Poje komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberne — 15.15 — 15.30 Glasba iz Južne Amerike — 17.30 Na tedenski skladatelj: Edvard Grieg — 17.40 Iz sodobne italijanske proze — 18.00 Predklasični do danes — Sodelujejo: mezosopraniistica Sonja Drakšler, tenorist Janez Lipušček in pianist Marjan Vodopivec (samospojev) Richard Strauss — 18.20 Pogovor s pianistko — 18.40 Igra Knežev trjo — 19.00 Prerez iz oper Bejčica Smetane »Ljubša« in »Tamnist« — 19.45 Zabavna glasba, vmes objave — 20. Domače aktualnosti (Letošnja turistična sezona) — 20.15 Koncert po želja — 20.50 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 21. Skladba Antona Foerstraja izvajajo: Beziška Koritnikva, Marjan Lipovšek, Slovenski pregled — Ivan Grohar ob 40-letnici smrti — 14.40 Poje komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberne — 15.15 — 15.30 Glasba iz Južne Amerike — 17.30 Na tedenski skladatelj: Edvard Grieg — 17.40 Iz sodobne italijanske proze — 18.00 Predklasični do danes — Sodelujejo: mezosopraniistica Sonja Drakšler, tenorist Janez Lipušček in pianist Marjan Vodopivec (samospojev) Richard Strauss — 18.20 Pogovor s pianistko — 18.40 Igra Knežev trjo — 19.00 Prerez iz oper Bejčica Smetane »Ljubša« in »Tamnist« — 19.45 Zabavna glasba, vmes objave — 20. Domače aktualnosti (Letošnja turistična sezona) — 20.15 Koncert po želja — 20.50 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 21. Skladba Antona Foerstraja izvajajo: Beziška Koritnikva, Marjan Lipovšek, Slovenski pregled — Ivan Grohar ob 40-letnici smrti — 14.40 Poje komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberne — 15.15 — 15.30 Glasba iz Južne Amerike — 17.30 Na tedenski skladatelj: Edvard Grieg — 17.40 Iz sodobne italijanske proze — 18.00 Predklasični do danes — Sodelujejo: mezosopraniistica Sonja Drakšler, tenorist Janez Lipušček in pianist Marjan Vodopivec (samospojev) Richard Strauss — 18.20 Pogovor s pianistko — 18.40 Igra Knežev trjo — 19.00 Prerez iz oper Bejčica Smetane »Ljubša« in »Tamnist« — 19.45 Zabavna glasba, vmes objave — 20. Domače aktualnosti (Letošnja turistična sezona) — 20.15 Koncert po želja — 20.50 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 21. Skladba Antona Foerstraja izvajajo: Beziška Koritnikva, Marjan Lipovšek, Slovenski pregled — Ivan Grohar ob 40-letnici smrti — 14.40 Poje komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberne — 15.15 — 15.30 Glasba iz Južne Amerike — 17.30 Na tedenski skladatelj: Edvard Grieg — 17.40 Iz sodobne italijanske proze — 18.00 Predklasični do danes — Sodelujejo: mezosopraniistica Sonja Drakšler, tenorist Janez Lipušček in pianist Marjan Vodopivec (samospojev) Richard Strauss — 18.20 Pogovor s pianistko — 18.40 Igra Knežev trjo — 19.00 Prerez iz oper Bejčica Smetane »Ljubša« in »Tamnist« — 19.45 Zabavna glasba, vmes objave — 20. Domače aktualnosti (Letošnja turistična sezona) — 20.15 Koncert po želja — 20.50 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 21. Skladba Antona Foerstraja izvajajo: Beziška Koritnikva, Marjan Lipovšek, Slovenski pregled — Ivan Grohar ob 40-letnici smrti — 14.40 Poje komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberne — 15.15 — 15.30 Glasba iz Južne Amerike — 17.30 Na tedenski skladatelj: Edvard Grieg — 17.40 Iz sodobne italijanske proze — 18.00 Predklasični do danes — Sodelujejo: mezosopraniistica Sonja Drakšler, tenorist Janez Lipušček in pianist Marjan Vodopivec (samospojev) Richard Strauss — 18.20 Pogovor s pianistko — 18.40 Igra Knežev trjo — 19.00 Prerez iz oper Bejčica Smetane »Ljubša« in »Tamnist« — 19.45 Zabavna glasba, vmes objave — 20. Domače aktualnosti (Letošnja turistična sezona) — 20.15 Koncert po želja — 20.50 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 21. Skladba Antona Foerstraja izvajajo: Beziška Koritnikva, Marjan Lipovšek, Slovenski pregled — Ivan Grohar ob 40-letnici smrti — 14.40 Poje komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberne — 15.15 — 15.30 Glasba iz Južne Amerike — 17.30 Na tedenski skladatelj: Edvard Grieg — 17.40 Iz sodobne italijanske proze — 18.00 Predklasični do danes — Sodelujejo: mezosopraniistica Sonja Drakšler, tenorist Janez Lipušček in pianist Marjan Vodopivec (samospojev) Richard Strauss — 18.20 Pogovor s pianistko — 18.40 Igra Knežev trjo — 19.00 Prerez iz oper Bejčica Smetane »Ljubša« in »Tamnist« — 19.45 Zabavna glasba, vmes objave — 20. Domače aktualnosti (Letošnja turistična sezona) — 20.15 Koncert po želja — 20.50 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 21. Skladba Antona Foerstraja izvajajo: Beziška Koritnikva, Marjan Lipovšek, Slovenski pregled — Ivan Grohar ob 40-letnici smrti — 14.40 Poje komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberne — 15.15 — 15.30 Glasba iz Južne Amerike — 17.30 Na tedenski skladatelj: Edvard Grieg — 17.40 Iz sodobne italijanske proze — 18.00 Predklasični do danes — Sodelujejo: mezosopraniistica Sonja Drakšler, tenorist Janez Lipušček in pianist Marjan Vodopivec (samospojev) Richard Strauss — 18.20 Pogovor s pianistko — 18.40 Igra Knežev trjo — 19.00 Prerez iz oper Bejčica Smetane »Ljubša« in »Tamnist« — 19.45 Zabavna glasba, vmes objave — 20. Domače aktualnosti (Letošnja turistična sezona) — 20.15 Koncert po želja — 20.50 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 21. Skladba Antona Foerstraja izvajajo: Beziška Koritnikva, Marjan Lipovšek, Slovenski pregled — Ivan Grohar ob 40-letnici smrti — 14.40 Poje komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberne — 15.15 — 15.30 Glasba iz Južne Amerike — 17.30 Na tedenski skladatelj: Edvard Grieg — 17.40 Iz sodobne italijanske proze — 18.00 Predklasični do danes — Sodelujejo: mezosopraniistica Sonja Drakšler, tenorist Janez Lipušček in pianist Marjan Vodopivec (samospojev) Richard Strauss — 18.20 Pogovor s pianistko — 18.40 Igra Knežev trjo — 19.00 Prerez iz oper Bejčica Smetane »Ljubša« in »Tamnist« — 19.45 Zabavna glasba, vmes objave — 20. Domače aktualnosti (Letošnja turistična sezona) — 20.15 Koncert po želja — 20.50 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 21. Skladba Antona Foerstraja izvajajo: Beziška Koritnikva, Marjan Lipovšek, Slovenski pregled — Ivan Grohar ob 40-letnici smrti — 14.40 Poje komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberne — 15.15 — 15.30 Glasba iz Južne Amerike — 17.30 Na tedenski skladatelj: Edvard Grieg — 17.40 Iz sodobne italijanske proze — 18.00 Predklasični do danes — Sodelujejo: mezosopraniistica Sonja Drakšler, tenorist Janez Lipušček in pianist Marjan Vodopivec (samospojev) Richard Strauss — 18.20 Pogovor s pianistko — 18.40 Igra Knežev trjo — 19.00 Prerez iz oper Bejčica Smetane »Ljubša« in »Tamnist« — 19.45 Zabavna glasba, vmes objave — 20. Domače aktualnosti (Letošnja turistična sezona) — 20.15 Koncert po želja — 20.50 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 21. Skladba Antona Foerstraja izvajajo: Beziška Koritnikva, Marjan Lipovšek, Slovenski pregled — Ivan Grohar ob 40-letnici smrti — 14.40 Poje komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberne — 15.15 — 15.30 Glasba iz Južne Amerike — 17.30 Na tedenski skladatelj: Edvard Grieg — 17.40 Iz sodobne italijanske proze — 18.00 Predklasični do danes — Sodelujejo: mezosopraniistica Sonja Drakšler, tenorist Janez Lipušček in pianist Marjan Vodopivec (samospojev) Richard Strauss — 18.20 Pogovor s pianistko — 18.40 Igra Knežev trjo — 19.00 Prerez iz oper Bejčica Smetane »Ljubša« in »Tamnist« — 19.45 Zabavna glasba, vmes objave — 20. Domače aktualnosti (Letošnja turistična sezona) — 20.15 Koncert po želja — 20.50 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 21. Skladba Antona Foerstraja izvajajo: Beziška Koritnikva, Marjan Lipovšek, Slovenski pregled — Ivan Grohar ob 40-letnici smrti — 14.40 Poje komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberne — 15.15 — 15.30 Glasba iz Južne Amerike — 17.30 Na tedenski skladatelj: Edvard Grieg — 17.40 Iz sodobne italijanske proze — 18.00 Predklasični do danes — Sodelujejo: mezosopraniistica Sonja Drakšler, tenorist Janez Lipušček in pianist Marjan Vodopivec (samospojev) Richard Strauss — 18.20 Pogovor s pianistko — 18.40 Igra Knežev trjo — 19.00 Prerez iz oper Bejčica Smetane »Ljubša« in »Tamnist« — 19.45 Zabavna glasba, vmes objave — 20. Domače aktualnosti (Letošnja turistična sezona) — 20.15 Koncert po želja — 20.50 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 21. Skladba Antona Foerstraja izvajajo: Beziška Koritnikva, Marjan Lipovšek, Slovenski pregled — Ivan Grohar ob 40-letnici smrti — 14.40 Poje komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberne — 15.15 — 15.30 Glasba iz Južne Amerike — 17.30 Na tedenski skladatelj: Edvard Grieg — 17.40 Iz sodobne italijanske proze — 18.00 Predklasični do danes — Sodelujejo: mezosopraniistica Sonja Drakšler, tenorist Janez Lipušček in pianist Marjan Vodopivec (samospojev) Richard Strauss — 18.20 Pogovor s pianistko — 18.40 Igra Knežev trjo — 19.00 Prerez iz oper Bejčica Smetane »Ljubša« in »Tamnist« — 19.45 Zabavna glasba, vmes objave — 20. Domače aktualnosti (Letošnja turistična sezona) — 20.15 Koncert po želja — 20.50 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 21. Skladba Antona Foerstraja izvajajo: Beziška Koritnikva, Marjan Lipovšek, Slovenski pregled — Ivan Grohar ob 40-letnici smrti — 14.40 Poje komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberne — 15.15 — 15.30 Glasba iz Južne Amerike — 17.30 Na tedenski skladatelj: Edvard Grieg — 17.40 Iz sodobne italijanske proze — 18.00 Predklasični do danes — Sodelujejo: mezosopraniistica Sonja Drakšler, tenorist Janez Lipušček in pianist Marjan Vodopivec (samospojev) Richard Strauss — 18.20 Pogovor s pianistko — 18.40 Igra Knežev trjo — 19.00 Prerez iz oper Bejčica Smetane »Ljubša« in »Tamnist« — 19.45 Zabavna glasba, vmes objave — 20. Domače aktualnosti (Letošnja turistična sezona) — 20.15 Koncert po želja — 20.50 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 21. Skladba Antona Foerstraja izvajajo: Beziška Koritnikva, Marjan Lipovšek, Slovenski pregled — Ivan Grohar ob 40-letnici smrti — 14.40 Poje komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberne — 15.15 — 15.30 Glasba iz Južne Amerike — 17.30 Na tedenski skladatelj: Edvard Grieg — 17.40 Iz sodobne italijanske proze — 18.00 Predklasični do danes — Sodelujejo: mezosopraniistica Sonja Drakšler, tenorist Janez Lipušček in pianist Marjan Vodopivec (samospojev) Richard Strauss — 18.20 Pogovor s pianistko — 18.40 Igra Knežev trjo — 19.00 Prerez iz oper Bejčica Smetane »Ljubša« in »Tamnist« — 19.45 Zabavna glasba, vmes objave — 20. Domače aktualnosti (Letošnja turistična sezona) — 20.15 Koncert po želja — 20.50 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 21. Skladba Antona Foerstraja izvajajo: Beziška Koritnikva, Marjan Lipovšek, Slovenski pregled — Ivan Grohar ob 40-letnici smrti — 14.40 Poje komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberne — 15.15 — 15.30 Glasba iz Južne Amerike — 17.30 Na tedenski skladatelj: Edvard Grieg — 17.40 Iz sodobne italijanske proze — 18.00 Predklasični do danes — Sodelujejo: mezosopraniistica Sonja Drakšler, tenorist Janez Lipušček in pianist Marjan Vodopivec (samospojev) Richard Strauss — 18.20 Pogovor s pianistko — 18.40 Igra Knežev trjo — 19.00 Prerez iz oper Bejčica Smetane »Ljubša« in »Tamnist« — 19.45 Zabavna glasba, vmes objave — 20. Domače aktualnosti (Letošnja turistična sezona) — 20.15 Koncert po želja — 20.50 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 21. Skladba Antona Foerstraja izvajajo: Beziška Koritnikva, Marjan Lipovšek, Slovenski pregled — Ivan Grohar ob 40-letnici smrti — 14.40 Poje komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberne — 15.15 — 15.30 Glasba iz Južne Amerike — 17.30 Na tedenski skladatelj: Edvard Grieg — 17.40 Iz sodobne italijanske proze — 18.00 Predklasični do danes — Sodelujejo: mezosopraniistica Sonja Drakšler, tenorist Janez Lipušček in pianist Marjan Vodopivec (samospojev) Richard Strauss — 18.20 Pogovor s pianistko — 18.40 Igra Knežev trjo — 19.00 Prerez iz oper Bejčica Smetane »Ljubša« in »Tamnist« — 19.45 Zabavna glasba, vmes objave — 20. Domače aktualnosti (Letošnja turistična sezona) — 20.15 Koncert po želja — 20.50 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 21. Skladba Antona Foerstraja izvajajo: Beziška Koritnikva, Marjan Lipovšek, Slovenski pregled — Ivan Grohar ob 4